

DIRVA

Nr. 19

Vasaris-February 15, 1963

Cleveland, Ohio

APSIGINKLAVIMAS IR POLITIKA

PRADŽIA NAUJŲ PASNEKĖSIŲ APIE NUSIGINKLAVIMĄ APTEMDE KENNEDY ATSARGŲ OPTIMIZMĄ. — SOVIETAI KOL KAS NERANDA REIKALO SUTIKTI SU AMERIKIEČIŲ PASIŪLYMAIS, NES MATO, KAD NAUJA McNAMAROS APSIGINKLAVIMO POLITIKA, NESUDERINTA SU JAV VEIKSMAIS UŽSIENIO POLITIKOJE, SUKĖLĖ NEMAŽĄ SĄMYŠĮ JAV IR JOS SĄJUNGININKŲ TARPE.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Pirmosios žinios apie šį antradienį prasidėjusią Ženevoje nusiginklavimo pasnekečių naują sesiją nebuvo staigmena. JAV delegatas Foster perskaitė prezidento Kennedy pasveikinimą, kuriame buvo išreikštas atsargus optimizmas. Tas optimizmas išgyveno lygiai tiek laiko, kiek truko iki žodį gavo sovietų delegatas Kuznecov. Jis reikalavo, kad nusiginklavimo problema būtų susijusi ne tik su amerikiečių bazių pašalinimu iš užjūrių, ko sovietai jau seniai pageidavo, bet ir su povandeninių laivų, apginkluotų Polaris raketomis, atšaukimu. O kaip tik tie laivai ir yra ateities Vakarų gynybos pagrindas. Bent taip planuoja Kennedy administracijos Gynimo Sekretorius Robert S. McNamara, 46 metų inžinierius, kuris

prieš tą postą pertvarkė ir pastatė ant kojų Ford Motor Co.

Tvarkymas automobilių pramonės koncerno ir viso krašto saugumo reikalų be abejo turi šiek tiek panašumo. Ir čia ir ten reikia nemažai pastangų, kad milžiniškas aparatas dirbtų sklandžiai ir nė vienas asmuo nenueltų velniui, bet neštų pelno. Pirmu atveju akcininkams, antru -- krašto saugumui. Tačiau tuo panašumas ir baigiasi. Šiandien JAV užima tokią poziciją, kad nuo jų priklauso viso pasaulio saugumas. Tačiau, JAV neturi jokių teisinių priemonių įsakyti vienaip ar kitaip elgtis savo sąjungininkams. Tam pasiekti reikia griežtų įvairiausių diplomatinų triukų.

Imkime pavyzdį. McNamara nutarė, kad bombonešiai su žmonių įgulomis jau baigia atgyventi savo amžių, todėl nėra jokios prasmės toliau rutulioti Skybold raketą, kuri turėtų būti leidžiama iš bombonešio, tam dar nepasiekus savo taikinio. Tai reikalinga, turint galvoje vis tobulėjančią priešlėktuvinę apsaugą, per kurią prasiveržti lėktuvai beveik

nebeturi galimybių. Kadangi britai tokia raketa norėjo pagrįsti savo gynybą ir dėl jos vystymo buvo susitarę su amerikiečiais, McNamara pats nuskrido į Londoną išaiškinti naują situaciją britų karo ministeriui Peter Thorneycroft. Tai išaiškinęs, McNamara laikė visą bylą baigta.

Tačiau politiškai McNamaros nutarimas buvo smūgis britų vyriausybei ir už tat Macmillanas pareikalavo susitikimo su prezidentu Kennedy. Tada buvo sutarta, kad amerikiečiai, atšaukdami savo talką Skybold vystymui, turi ką nors už tai pasiūlyti britams -- nepalikti jų tuščiomis rankomis. McNamara buvo iššauktas iš atostogų ir, trumpai pagalvojęs, britams pasiūlė Polaris raketą, kurias britai apginkluotų savo pačių atominiais užtaisais ir kurios liktų Nato dispoziicijoje. Apie tai jau esu daug rašęs. Dabar tik noriu pabrėžti, kad TIME teigimu, visas tas Polaris pasiūlymas buvo padarytas eksromptu ir dabar dar nėra galutinai išsiaiškinta dėl svarbių smulkmenų, pvz., kas gali duoti įsakymą tas raketas paleisti į taikinius Sovietų Sąjungoje. Už tat de Gaulle, kuris gavo panašų pasiūlymą, buvo lengva jį atmesti. Šiuo atveju, kaip ir vėlesniu Kanados atsitikimu, labai ryškiai matome, kas darosi, kai ginklavimosi ir užsienio politika neina koja kojon, bet daro atskirus nesuderintus šuolius.

Aplamai imant tenka pastebėti, kad Robert McNamara yra pats (Nukelta 2 psl.)

ALT SĄJUNGOS VALDYBA POSĖDY SVARSTĖ MONOGRAFIJOS IR SEIMO REIKALUS

Seimą nutarta kvieisti gegužės 31 - birželio 2**St. Louis, Mo.**

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdyba savo posėdyje, kuris įvyko vasario 8 dieną, A. ir D. Senikų bute, Great Neck, L. I., aptarė keletą labai svarbių klausimų. Vienas iš jų, daugiausia rūpesčių ir pastangų šiuo metu iš Sąjungos reikalaujamas, nuolat valdybos posėdžiuose diskutuojamas ieškant būdų pagreitinoti jo užbaigimą, tai Antano Smetonos monografijos išleidimas. Posėdyje dalyvavusio monografijos autoriaus Aleksandro Merkelio patikrinimu, monografija pasirodys gegužės mėnesį. O r g anizacijos, įmokejū-

sios monografijos leidimo išlaidoms padengti ne mažiau 25 dol. laikomos garbės prenumeratoriomis.

Dr. B. Nemickas, Tautinio Sąjūdžio pirm. ir V. Rastenis, LNT pirm. paimformavo apie Lietuvos Nepriklausomybės Talkos Tarybos suvažiavimą, kuris įvyks vasario 23 dieną, New Yorke, Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga Talkoje dalyvauja per L. Tautinį Sąjūdį.

Visos trys šiuo metu LNT sudarančios grupės, t. y. Tautinis Sąjūdis, Rezistencinė Santarvė ir Laisvės Kovotojai į suvažiavimą

siunčia po 6 atstovus. Taip pat kviečiami ir visi LNT LNF Komitetų pirmininkai ar jų atstovai.

Su v ažiavime numatoma LNT ir LNF pirmininkų pranešimai, diskusijos, LNT Valdybos rinkimai ir kiti reikalai. Po posėdžių visi dalyviai kviečiami į ALT S-gos Richmond Hill skyriaus ruošiamą užgavėnių vakarą-balių, Festival restorano salėje, New Yorke.

Šiame posėdyje buvo aptartas dar vienas iš aktualiųjų S-gos gyvenime įvykių — šį pavasarį įvyksiantis Seimas, kurį nutarta kvieisti gegužės 31, birželio 1 ir 2 dienomis St. Louis, Mo., naujausio ALT S-gos skyriaus ribose, kurio pirmininku yra dr. Paulius Švarcas. St. Louis skyriaus valdyba mielai sutiko įsipareigoti ir tikisi sėkmingai šį užsimojimą atlikti. Valdyba aptarė ir Seime numatomą programą.

S-gos pirm. Vytautas Abraitis padarė pranešimą iš skyrių veiklos, supažindino su jų pageidavimais, pasiūlymais bei naujai išrinktomis skyrių vadovybėmis.

Buvo paskaitytas Elizabeth, N. J. skyriaus kvietimas į jų ruošiamą iškilmingą Vasario 16 d. minėjimą. Minėjime dalyvauti sutiko S-gos pirm. V. Abraitis su ponija, dr. B. Nemickas, E. Čekienė.

Posėdyje buvo taip pat diskutuotas politinės konsolidacijos klausimai.

KONCERTINĖJE FORMOJE IŠREIŠKIAMO DAINŲ GROŽI

Pasikalbėjimas su LTM Čiurlionio Ansamblio vadovu muziku Alfonsu Mikulskiu

Ryšium su LTM Čiurlionio Ansamblio ruošiamu koncertu-baliu Clevelando visuomenei vasario 23 d., manome, kad būtų malonu visiems Dirvos skaitytojams susipažinti su vienu iš populiariausių lietuvių meno vieneto gyvenimu, darbais ir rūpesčiais.

— Kiek visuomenei žinoma, ansamblis yra pasišventęs ne vien meno ir lietuviškos dainos puoselėjimu, bet kartu jungia ir gražų būrį mūsų jaunimo. Kaip visa tai atsiliepia į ansamblio meninį lygį? Ar auklėjamajam momentui neturi nusileisti meniškasis?

-- Dainininkų keitimasis mėgėjų ansambliuose yra normalus ir natūralus dalykas. Kiekvieno koncertų sezono pradžioje ansambliai tai pergyvena. Užtai vadovai meninio pasiruošimo bei koncertų planus sudaro visą tai turėdami omenyje. Normalus -- nežymus dainininkų sąstato pasikeitimas meniniam lygiui nepakenkia, nes, kol jaunieji prasilaviną, visą našta išneša vyresnieji. Didžioji bėda prasideda dabar, kai pradeda trūkti dainų mėgstamojo jaunimo prieauglio, pavargstantiems ir pasitraukiantiems vyresniesiems pakeisti, Čiurlionio ansamblis Clevelande mergaičių kasmet sulaukia užtektinai, bet mūsų lietuviai jau nuoliai jau smarkiai pasinešę, amerikonių jaunimo pavyzdžiu, gyventi vien malonumais, savęs neapsunkinant jokiais įsipareigojimais ir jie ansamblyje susidarančių spragų nebeužpildo.

— Ar ansamblis yra tvirtai nusistatęs laikytis jau įprastojo liaudies meno žanro? Ar tame kelyje nenu-

Muzikas ALFONASAS MIKULSKIS, LTM Čiurlionio Ansamblio vadovas. Talio nuotrauka

matomi kokie pakeitimai?

-- Čiurlionio ansamblis yra sukurtas puoselėti lietuvių tautinį meną. Tautinio meno sąvoka apima ne vien liaudies meną - folklorą bet drauge ir individualių mūsų kūrėjų sukurtą meną. Šioje kryptyje jis labai sėkmingai reiškiasi jau 23-jis metus, atlikdamas mūsų liaudies dainas su kanklių ir liaudies pučiamųjų instrumentų orkestrais, taip pat kantatas, poemas, bei operų ištraukas, savų kompozitorių sukurtas, su simfoniniais orkestrais. Didžiojoje Europos bei šio kontinento spaudoje sulaukė geriausių žymiųjų pasaulio muzikos kritikų įvertinimo.

Dalyvavo penkiose tarptautiniuose meno festivaluose, Vokietijoje, kur varžovais buvo ukrainiečių vyrų choras "Bandura", estų pasaulinio garso smuikininkas - virtuozas Aumere, su Tartu operos dirigentu virtuozu pijanistu, latvių garsusis Rygos baletas, jų solistas tenoras Kavara, violončelistas - virtuozas Ilzinš. Kitų tautų chorai, solistai bei šokėjų ansambliai. Visuose penkiose festivaluose Čiurlionio ansambliai buvo pripažinti pirmojo vieta. Ne kitokia padėtis kitų tautų tarpe yra ir šioje šalyje. Dėl kurios priežasties Čiurlionio ansamblis tada turėtų keisti savo meninę kryptį? Juk iki šiol ansamblio nuskinti Lietuvai ir lietuvių tautai laimėjimai puikiai išrodo, kad ansamblis kryptis yra teisinga, todėl apie jokių pakeitimų nėra negalvoju.

— Įdomu, ar ansamblis, turėdamas taip aukštai pastatytas dainos, kanklių ir

šokių srytis, nenumato pasirošti sceniniam pastatymui (pav., kaip lietuviškos vestuvės ir pan.), pereinant iš statiško į judrųsi jaunatviškam ansamblui žanrą?

-- Kaip jau minėjau, ansamblio meninio žanro keisti visai nemanau ir dėl eilės labai svarbių motyvų:

muzikinius vaidinimus statyti yra teatro paskirius, bet ne muzikinio ansamblio;

muzikinis vaidinimas, literatūrine tarpe -- muzikinis skėčas savo menine verte yra visu laipsniu žemiau už klasikinio stiliaus vokalinių ansamblio koncertą, kaip opera už simfoninės muzikos koncertą;

kuomet koncertinėje formoje duodame savo liaudies dainų, šokių bei kanklių muzikos absoliutą, galėdami išreikšti jų grožio visumą, mes esame toje srityje visa galva aukščiau už kitas tautas. Tai didžiausių pasaulio muzikologų - folklorininkų, kaip prof. Schmidt, prof. Huebner ir daugybės kitų nuomonė. Muzikiniame vaidinime dainos bei kanklės lieka tik kaip pagalbinė išraiškos priemonė, kaip dekoracijos, kostiumai bei šviesos efektai;

liaudies dainų mesturime šimtus tūkstančių, begalo vertingų ir žavių, tuo tarpu tautinių papročių, kuriuos galėtų rašytojai pritaikinti muzikiniam skėčiui, turime tik keletą, tat kas toliau? Be to, turio patyrimo iš Vilniaus Filharmonijos Liaudies ansamblio, kurio dirigentu teko būti, kai statėme Lietuviškų Vestuvių fragmentus ir Jonines. Kiek pastangų (Nukelta 2 psl.)

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdyba posėdžio metu su A. Smetonos monografijos autoriumi A. Merkeliu. Sėdi iš kairės: A. Senikas, E. Čekienė, A. Merkelis, pirm. V. Abraitis, dr. B. Nemickas ir P. Ališauskas.

THE SECRETARY OF STATE

Washington

February 8, 1963

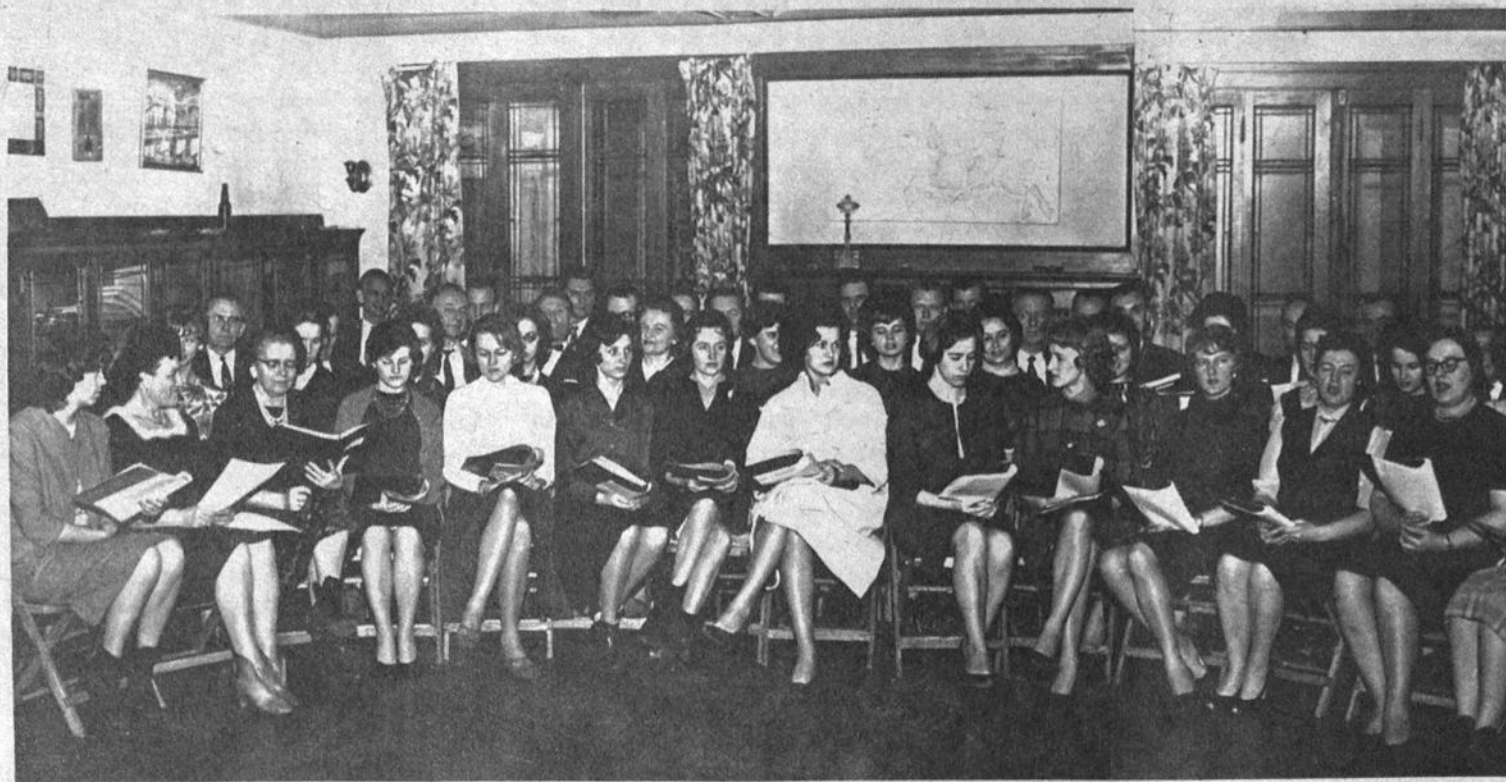
Dear Mr. Charge d'Affaires:

Permit me to convey, in the name of the Government and people of the United States, the warm regard of this country for the Lithuanian nation on the occasion of its forty-fifth anniversary of independent statehood. Americans remain strongly convinced that your people, like all other nations, are entitled to freedom and national self-determination. For this reason our Government continues not to recognize the forced incorporation of Lithuania in the Soviet Union. We are confident that the proven devotion of Lithuanians to liberty and justice, with which many of them have enriched our own shores, will serve their nation well in its efforts to achieve the eventual restoration of its rights.

Sincerely yours,

Dean Rusk

Mr. Joseph Kajeckas,
Charge d'Affaires ad interim
of Lithuania.

Čiurlionio ansamblis...

(Atkelta iš 1 psl.)

ir darbo su a.a. G. Velička nedėjome, vistiek mūsų vaidinimai liko mėgėjiško lygio, o koncertuose dainavome kaip profesionalai. Tad teko likti prie koncertinio

Apsiginklavimas ir politika...

(Atkelta iš 1 psl.)

ryškiausias JAV Gynimo Sekretorius, koki tik tas kraštas turėjo. Jis aiškiai žino ko nori ir ne labai skaitosi su atskirų žinybų pageldivimais, jų tradiciniu noru vis didėti, tarpusavio konkurencija, kuri tik be reikalo išpučia krašto saugumui skirtas išlaidas.

Atėjęs į tą svarbų postą, McNamara gynimo sketoriaus išlaidas padidino beveik 20% -- 8,4 bilijonais dolerių, lyginant su paskutinio Eisenhowerio administracijos biudžetu. Už tuos pinigų jis paskubino JAV apsiginklavimą raketų srityje, kuri ir Eisenhowerio laikais, priešingai demokratų teigimams prieš rinkiminėje propagandoje, buvo toliau pažengusi už sovietų. Šiandien JAV turi:

* didžiųjų raketų (Atlas, Titan, Minuteman) paruošties stovyje -- 200, 1966 metais turės -- 1,100.

* Polaris raketų pov. laivuose: šiandien -- 144; 1966 m. -- 500.

* bombonešiai: dabar -- 1,600, 1966 m. -- 700;

Kartu McNamara, kuris mažina bombonešių skaičių, didina konvencionalinės kariuomenės skaičių: pėstininkų divizijų skaičius pakilo iš 11 iki 16, Marinių korpusas padidintas iš 15,000 iki 190,000 vyrų.

Čia tenka pastebėti, kad McNamara apginklavimo politikos tikslas yra -- būti pasiruošusiems karo veiksams ir tuo atveju, jei iš abiejų pusių būtų vengiama atominių ginklų panaudojimo. Nes kiek JAV neturėtų daugiau atominių ginklų -- šiuo metu atominių užtaisų JAV turi bent dešimt kartų daugiau už sovietus -- karo atveju negalima išskirti galimybes, kad tam tikras skaičius sovietų atominių užtaisų pasieks JAV teritoriją ir pareikalaus milžiniškų aukų. Užtat McNamara sugalvojo, kad JAV net karą atveju visų pirma puls sovietų karinius taikinius, jų miestus palikdamos tik kraštutiniam atvejui, t.y., jei sovietai pirmi puls JAV miestus.

Kaip tik tokia McNamara pasitraukė, sutiko daug kritikos. Taip pvz. Princetono universiteto profesorius Oskar Morgenstein, kurio knyga The Question of National Defense davė McNamarai daug idėjų, dabar kritikuoja savo "mokinį": "Ar mes tikrai žinome visus karinius taikinius Sovietų Sąjungoje, turint galvą labai menką mūsų žvalgybos pasiekimų balansą? Juk mes nežinojome pakankamai anksti apie sovietų pasiūlymus Kuboje? Sovietų Sąjunga juk daug didesnė ir sudėtingesnė už Kubą?"

Tačiau šiuo metu pats svarbiausias klausimas yra -- kaip suderinti McNamara karinį galvą su JAV užsienio politika, nes šiuo momentu gaunasi įspūdis, kad viena ranka nežino, ką daro kita.

stiliaus -- žanro, kurio ir dabar tebesilaikome.

Pabaigai šio klausimo noriu pridėti, kad muzikiniai vaidinimai būtų tik mums patiems pasidžiaugti, bet ar gi nesvarbiau mums nuolatos reikštis tarp kitataučių, o jų tarpe pasireikšti tegalime tik koncertinėje formoje.

— Kokios iš viso ansamblio darbo sąlygos? Kiek jos pagerėjo turint savąją pastogę?

-- Man rodosi, kad joks lietuvių ansamblis ar choras išsivijoje savų namų neturi, tad mes, Čiurlioniečiai, laimingiausi. Ne tik patys niekieno nevaržomi galime meniniai ruošti, bet ir kitoms, ypač jaunimo, organizacijoms prieglobstį suteikti. Kaip žinote, Clevelando gyvenimo są-

lygose, be savų namų ansambliai būtų labai sunku išsilaikyti.

— Pagaliau, jei ne paslaptis, ką žadate patiekti savo koncerte-baliuje Clevelando visuomenei. Ar numatoma pakeitimų programoje?

-- Koncertą - balių ruošiamė norėdami arčiau pabendrauti su mūsų koncertų klausytojais, ansamblio bičiuliais, rėmėjais, mecenatais bei garbės nariais. Norime sukurti malonią, jaukią nuotaiką, tad paruošėme ir atitinkamą meninę programą. Čia pastebėsite ryškų šuolį nuo mūsų tradicines koncertų programos, bet tai nėra keitimas meninės krypties, o tikrai modernavimas, pritaikant programą atitinkamam tikslui -- pokilio nuotaikai.

Joje mūsų sveteliai išgirs penketą operų bei operėlių chorių ištraukų, kurias atliksime

VIRŠUJE: Dalis Čiurlionio ansamblio narių repetacijos metu, besiruošiant artėjančio koncerto programai.

J. Carlos nuotrauka

su vyrų ir mišriu chorą, bei mūsų primadona Aldona Stempužienė. Solistė ir vyrų choras padainuos po porą nuotaikinių dainų, o baleto solistė Teresė Stasaitė su mišriu chorą atliks "Matadorų chorą" iš Verdi operos "La Traviata" ir valšą iš Gounod operos "Faustas".

Scenos dekoratorius ir koncerto apipavidalintojas, režisierius Petras Maželis. Kaikurios programos detalės dar paaiškins vėliau, nes yra idėjų jį dar pajavrinti.

Čiurlioniečiai daro viską, kad savo gražiąja lietuviška daina praskaidrinti visų nuotaikas. Iki malonaus pasimatymo mūsų koncerte - baliuje.

BOLŠEVIKŲ SIAUTĖJIMAS ZARASUOSE (2)

K. UBONIS

PIRMOSIOS BOLŠEVIKŲ SMURTO AUKOS

Sovietams pradėjus šeiminingauti Zarasuose, Imbrado valsč. savo ūkyje apsigyveno iš tarnybos pasitraukęs Zarasų pasienio policijos rajono viršininkas Blažius Vaičekus. Apylinkėje jis buvo visų gerbiamas, ypač jaunimo, su kuriuo mėgdavo praleisti liuoslaikį. Tai nepatiko komunistams ir nutarė jį pašalinti iš gyvųjų tarpo.

Vietos komjaunuliai surengė kaimo vakarėlį į kurį prievarta atsitempė Vaicų su žmona. Vos tik muzikai užgrojus, kaip buvo sutarta, vienas rusas ištempė Vaicųvienę šokti ir su ja visų aktyvaus pradžioje nepadoriai elgtis. Vaicųs nervai neišlaikė ir šoko gelbėti žmonos, atstumdamas rusą. Komjaunuoliams to tik ir reikėjo. Jie puolė Vaicų mušti.

Mirtinai sumuštas Vaicųs buvo nuvežtas ne į ligoninę, bet į Utenos kalėjimą, kur ir mirė nuo žaizdų. Komjaunuoliai Guskovį paaiškino, kad jie įžeisti gynybei ir už tai gavo pagirimą už parodytą narsumą su lietuvišiais "reakcionieriais".

PASLAPTINGA MIRTIS

Į Zarasų savivaldybę buvo atkeltas ką tik baigęs technikos mokyklą ukmergietis inž. K. Navadničėnas. Darbininkams skundžiantis dėl blogos padėties, jis ne kartą juos užstojo, kas komunistiniam burmistrui Peleckui nepatiko, ir patarė nesikišti.

Vieną rytą Navadničėnas neatėjo į darbą. Jo lavonas buvo rastas ežero pakrantėje, pusiau apsemtas vandeniu netoli tos vietos, kur jis gyveno.

Kad nekiltų kam įtarimas, kad buvo komunistų nužudytas, buvo paskelbta, kad jis girtas prigėrė.

Jo mirtis, kaip įprasta pas komunistus, buvo išnaudota propagandai. Karstas nudažytas raudonai ir apdengtas raudona vėliava, buvo iškilmingai palydėtas į kapines, neleidus tėvams laidoti su bažnytinėmis apeigomis.

Istaigų tarnautojai buvo paleisti iš darbo. Į laidotuves suvarė visus rusus ir žydus, kiek tik buvo Zarasuose. Gaisrininkų orkestras, dar neišmokęs groti bolševikinio laidotuvių maršo, grojo

gerai išmoktas dainas: "Jesli zavtra vaina... Vychodila na bereg Katiusa... ir tri tankisti..."

Kapinėse komunistų vadai sakė smarkias kalbas, stengdamiesi dangų su žeme sumaišyti ir parodyti, kad Navadničėnas buvo "reakcionierių" auka.

KITA AUKA

Dusetiškis Namajuška, atlikęs karinę prievolę padavė prašymą ir buvo priimtas į miliciją. Antazavės vykdomojo komiteto pirmininku buvo Stasio Pupeikio tėvas, senas komunistas iš Petraupilio laikų, nepažinęs jokio gailėsčio. Pradėjęs šeiminingauti Antazavėje, jis ėmė griauti viską, kas buvo lietuviška. Pirmąją jo auką buvo Antazavės šaulių namai. Sunaikino biblioteką, lietuviškus paveikslus ir iš sienos išplėšė kap. Andriūno atminimo lentą.

Namajuška tai matydamas, sunaikino pergyveno ir padavė pareikškimą atleisti iš tarnybos. Bet kai Guskov jam pagrasino, kad tokiems gudragalviams, kaip jis, turės kitą vietą, nusišovė. Ši karat komunistai nerūpino laidotuviems.

RAUDONOSIOS GURGUOLĖS

Zarasuose ūkininkai niekad nepasižymėjo turtingumu. Žemė buvo prasta. Bet komunistams tai buvo nesvarbu. Patikrinę knygoje kiek kas turi žemės, reikalavo tokios duoklės, kaip kitose apskrityse kur buvo gera žemė, o tie, kurie nesugebėjo surinkti iš savo smėlėtos žemės, buvo sodinami į kalėjimą, tardomi. Pradžioje žmonės vieni kitiems gelbėjo, bet vėliau pamatė, kad komunistų apetitui nėra galo.

Duoklių surinkimo reikalą tvarkė vietos rusai ir žydai. Raudonoji gurguolė, kuri rinkdavo duokles, buvo papuošta šukiais: "Žemė priklauso tam, kas ją dirba... Kas nedirba, tas nevalgo... Teisė į poilsį... Teisė į mokslą..."

Arkliai buvo apraišioti raudonais popiergaliais. Į gurguoles būdavo suvaromi visi vietos ūkininkai ir muzikantai turėdavo groti komunistines melodijas.

Ir taip visais keliais, su ke-

VIENO ŽMOGAUS GYVENIMAS

PRANAS NARVYDAS

5

Išmoko Tedy įvairių gudrybių. Į virtuvę įėjęs, visuomet stengdavosi duonos nukniaukti. Jei kas stebėdavo, tai sudie pietums ir vakarienei.

Po metų Tedy pramoko anglų kalbos. Skaityti, rašyti. Žy-

miai paaugo, jaugerokas pusbernis. Buvo nemažo ūgio. Įkryrėjo jam toks gyvenimas. Lyg kalėjime. Kai kurie vaikėzai pabėgdavo. Vienus pagavus, vėl grąžindavo. Kiti ir likdavo laisvėje.

Rugpjūčio mėn. atsirado įvairių daržovių ir vaisių daržuose. Turėjo viską dirbti. Buvo patogus laikas pagalvoti apie laisvę. Tik viena kliūtis -- aukšta siena. Keletą savaičių vienas sau planavo. Draugams negi pasitikėsi.

Vieną sekmadienį pasitaikė proga. Vyresnieji užvaizdos buvo išėję, kiti šiaip sau išsiskirstę. Pradėjus temti, Tedy nutarė -- dabar arba niekad. Reikia veikti. Su dideliu vargu persirito per sieną. Gerokai apsidraskė rankas ir drabužius. Nušokęs į vikšres, įsiklampojo į balą. Tai niekai, svarbu -- laisvas. Dabar jis mokėjo kalbą, pramokęs įvairių gudrybių. Jam dabar buvo žinoma, kurioje pusėje New Yorkas. Tąja kryptimi ir patraukė, skubėdamas toliau nuo tos vietovės.

Buvo gerokai po pusnakčio, kai Tedy pailsęs ir ištroškęs, priėjo kukurūzų lauką. Pagrįvo atsisėdo. Mažiau ir uodų buvo. Reikėjo galvoti kur eiti, ką veikti. Bijoją vėl pakliūti į auklėjimo namus, nors ten daug ir gero patyrė.

Naktis tyki šilta. Aplink čirškė žiogai, mirguliuo švento Jono vabalėliai. Malonu ir jauku čia. Tedy susimąstė. Ilgai mintimis klaidžiojo. Kai prabudo saulė buvo pakilusi ir rytinis rūkas dengė apylinkę. Nuo rasos sudrėkė marškiniai vertė drebėti. Pasidarė lyg per šalną, bet jautėsi smagiai. Prisiškyne numokusių kukurūzų. Nebuvo saldūs, bet alkt numalšino.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

MOKAME

4 1/2%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

DIRVA

THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915
6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. Telephone: 431-6344
Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Ciuberkis.

Redaguoja:

Jonas Ciuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikinas,

R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

KAS PARUOŠ MUMS REZOLIUCIJĄ?

Pavartykite paskutiniųjų dviejų dešimtmečių mūsų spaudos komplektus. Ypatingai tuos spaudos puslapius, kurie atžymėti vasario mėnesio datomis. Ten rasite kardinolų, valstybių prezidentų, ministrų, senatorių, generolų ir kokių tik norite tituluotų žmonių pavardes kurių žodžiai lyg patrankos verstė vertė geležinę uždangą. Atrodo, jau sekančiame vyriausybės posėdyje bus skelbiamas karas grobikams ir pavergėjams, o mes regėsime laisvę, kokios dar niekas pasaulyje nerėgėjo.

Štai, viename New Yorko žurnalų Kardinolas Spellman lyg šauktė šaukia:

-- ar milijonai mūsų sūnų kovojo ir kraują liejo tautoms išvaduoti iš vienos diktatorių grupės tik tam, kad išlaisvintuosius regėtų pavirstant kitų diktatorių grobiu? (Good House-keeping žurnalas).

Ano meto JAV State Departmento Sekretorius Byrnes pareiškė esąs įsitikinęs, kad

-- Rytų Europos žmonės niekuomet nenurims, kols jiems nebus duota tiek pat ar net daugiau laisvės, negu jie pirmiau turėjo, ir kad jie niekuomet neprisitaikys prie sovietų geležinės uždangos, slopinančios jų laisvę... (Newsweek)

Būdinga, kad kaip tik anuo metu, kada dar JAV nuturėjome savo didžiųjų veiksmų, o veikė, šalia pasiuntinybės, tik senųjų lietuvių ateivių organizacijos, amerikiečių spauda buvo užversta ne tik memorandumų tekstais, bet svarbiais ir reikšmingais šio didelio krašto valstybės vyrų pareiškimais.

Bet kaž kur, kaž kas užsikirto. Gražūs žodžiai liko žodžiais. Pasi-keitė eilių eilės vyriausybė. Tiesa, Lietuvos juridinis status quo dar liko išlaikytas. Bet tas vienas sakiny

-- JAV vis dar nepripažįsta Baltijos valstybių inkorporavimo į Sov. Sąjungą --

lieka vienas iš brangiausių kairuonojančių mūsų išeivijai laimėjimų. Ir tai kainuoja vien tik karts nuo karto kukliai užklausančią -- ar Tamstų, mylistos, tuo reikalu nuomonę dar nepasikeitė?

Palankių mums ir mūsų kraštui pareiškimų išgirsime ir vėl Vasario 16-osios proga. Išgirsime, ramiai sėdėdami iškilinėsi išpuoštoje salėje. Graudins mus žodžiai gubernatorių ir senatorių. Graudins mus ir mūsų liaudies dainos, mūsų himno žodžiai, plaukią iš nerimo suspaustų krūtininių. Po to vėl grįšime į kasdienybę, ramiai užvertę dar vieną pažadų lapą, užklodami juo kitus dvidešimt.

Grįšime iš iškilnių pasvajoti. Pasvajoti kartu su Aidų žurnalo vedamojo autorium A.R. - D. Prisiminę paskutinio vizito pas JAV prezidentą memorandumą juodraštį, kurio tekstas taip ir liko paslaptim, jis svajoja --

"Jaunas galingos Amerikos prezidentas turėjo pamatyti gyvos, jaunos, bet pavergtos Lietuvos veidą, turėjo išgirsti jos desperatišką skundą, išsakyti gyvais, ne iš rašto skaitomais žodžiais, žodžiais, kurie ne tik tą vieną minutę nuskambėtų priėmimo salėje, bet dar ilgai aidėtų prezidento ausyse ir po priėmimo".

"Kas paruoš mums rezoliuciją ... kuri nemažiau jaudintų žmonių širdis, negu Peterio Fechterio mirtis prie Berlyno sienos, negu rusų kolchozinių iš Sibiro desperatiškas žygis į Amerikos ambasadą Maskvoje, apie kurį rašė viso pasaulio spauda?"

Kas geriausia tą rezoliuciją galėtų mums paruošti, jei ne šviežiausia atmintin ir šviežiausias jausmais tebegyvenąs vienas iš Kubos pabėgėlių...

Connecticuto gubernatorius J. Dampsey Vasario 16 proga priėmė lietuvių bendruomenės delegaciją. Nuotraukoje: gub. J. Dampsey vidury su knyga ir šalia prel. J. Ambotas. Iš kairės stovi: Strazdas, A. Saulaitis, Šliogeris, V. Šaulys, Z. Dapkienė, K. Bagdonas, L. Šeštokaitis, dr. P. Vileišis, A. Gruzdis, kun. B. Benesėvičius, Rygelis, A. Dragunevičius, dr. J. Gailiūnas ir A. Mitkus.

Kapstytiis nuo seklumos reikia pradėti dabar

St. Jaras

Yra žmonių, gebančių be didesnės įtampos tvardyti savo skausmus, ašaras, jausmus. Klausimus, kurie jiems iškyla, lengvai nubaido arba patys nuo jų pabėga. Negalo prie sienos priremti, tokie, pirštu greždami kaktą, pasako: "Palauk, -- aš pagalvosiu apie ką turiu galvoti!" Mokėti save žaboti "užkalbėjimais", prilygsta vienuolio maldai, kuria ginamasi pykčio, nesitvardymo, pagundos valandai artėjant.

Apie "užkalbėjimus", neišsėnančius toliau savojo darbo vartų, gal nevertėtų ir užsiminti. Blogai, kada didesnis kolekty-

vas, sambūris ar net jų vadai patenka "užkalbėjimų" voratinklin; ir visai blogai, jei vadovas ar veiksnys kerėjimo monais siekia veikti visuomenę.

Toli pavyzdžio nesidairant, imu mūsų veiksnį Vliką.

Stovėdamas visiškose seklumoje, metai iš metų posėdžiaudamas, balsuodamas, priimdamas nutarimus, redaguodamas atsišaukimus, rezoliucijas, skelbdamas tikėjimo išpažinimus, Vlikas "užkalbėjo" save, ėmė pats tikėti ir visuomenę įtaigoti, girdi, -- žiūrėkit, mes plaukiame giliais vandenimis!

Ir taip slenka metai. Nuo seklumos nusiirti nėra drąsos nei jėgų. Į ženklius ir šauksmus, jog seklumoje stovėti pavojinga, vanduo kyla -- gali nuplauti į srautą, pasigirsta atsakymas: jei norit mums padėti irtis, padukit pareiškimą ir ateikit pas mus -- Vliko durys neužtrenktos.

Su šiais ir panašiais "užkalbėjimais", atrodo, kad Vlikas bando pritildyti visuomenės balsus, užliūdinti jos budrumą.

Ką reiškia Vliko viešai ir neviešai skelbiami kvietimai jungtis, padėti bei prisidėti prie tariamos jo veiklos, būti vieningais, remti moraliai ir materialiai vyr. Lietuvos laisvinimo veiksmą? -- O gi ateiti ir atsi-stoti seklumoje, atsineštu vardu dengti Vliko negalavimus, savanoriškai ar nesavanoriškai leisti užmauti apinasrį ir laukt rankos, kuri vadeles timpltels...

"Flirtuodamas" su kitomis Lietuvos laisvinimo darbą dirbančiomis grupėmis, sąjūdžiais, sąjungom, Vlikas turi ir kitą žodyną, kaip pav.: reikia tartis, prisiiderint, susitaikinti, susitarti.

Mano galva, tartis galima tada, kada partnerių nuomonės suartėja. Bet ar įmanoma susitarti, kai viena, susitariman einanti pusė turi nuomonę ir veiklos planą, o kita aklą užsispyrimą?

Kaip prisiiderint, jei vieni stoji už reformų reikalą Vlike, persitvarkymą, naujų, ištremtyje brendusių jėgų apjungimą ir įjungimą, o Vlikas gieda savo "dore-mi" -- girdi, mūsųose viskas gerai, persitvarkymas nereikalingas, kėdžių perstatymas pakankiamas iš krašto išsineštam mandatai, Vliko tęstinumai.

Tokios rūšies "teologiškoji" Vliko kalba yra "pasigailėtinąs" -- vieno rašytojo žodžiais, -- "gromuliojimas maisto, kartu žalio ir sauso, kuris niekaip nesusidoda virškinamas".

Didelės, visuomenėje svorį turinčios partijos, kol negrėsia kraštui jokie pavojai, savo žaidimus veda partijų klubuose ir tribūnose. Bet kas mūsų Vlikui suteikė mandatą partinių nuobirų reikalėlius statyti aukščiau Lietuvos laisvės reikalų.

principus. Užsisenėjusi Vliko struktūra ir dažnai nerealūs darbai turi būti sumoderninti ir pritaikyti dabartiniam laikams. Šie persitvarkymai būtini sutraukimui visų lietuviškųjų pajėgų".

Dėl reikalo Vlikui persitvarkyti kalba ir kiti faktoriai. Pasaulio politiniai klausimai kasdien yra vis labiau užaštrinami. Juos sprendžiant, vienaip ar kitaip gali būti kliudyta ir Pabal-tijo klausimas. Didžiosios pasaulio galybės raukdamos seniai prairusias siūles, dėl mūsų nebudrumo, nepakankamo smegenų tresto ar net pasikliaujant kieno nors įtaiga, gali mus panaudoti siūlu svetimam adatui, Lenko Mykolaičio ir kiti pavyzdžiai yra įspėjimo ženklai.

Šiandieninio Vliko sudėtyje jau yra nemažas nuosimtis lietuvių svetimšalių. Tai nėra gerai: kai kada svetimšaliai gali apsunkinti Vliko "judrumą". Esu linkęs tikėti, jog lietuvių svetimšalių įliejimas Vlikan, aptemdo pačias partijas ir tą, Vliko saugomą, "perlą" -- iš krašto išsineštam mandatą bei tęstinumo sąvoką.

Man atrodo, jog Vlikui naudinga ir išganinga, jei jo nariai nėra susirišę jokia svetima pilietybe, tarnyba ar kitais įsipareigojimais kraštui, kurio svetingumu Vlikas, kaip Lietuvos laisvinimo veiksnys, naudojasi.

Savo sprendimuose bei nusi-statymuose visada ir visur Vlikas privalo išlikti laisvas, svetimo įtaigų ar užmanymų neįveikiamas.

Kada vis garsiau ir plačiau sklinda balsai, jog Vlikui būtina nusikapstyti nuo seklumos, persitvarkyti, naujom jėgom pasipildyti, atgimti, tai nėra šaukimas dėl šaukimo, bet įspėjimas: atėjo aukščiausias metas, kad pats Vlikas patikrintų savo prabą.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

* US WORLD NEWS REPORT
RAŠO, KAD PREZIDENTAS KENNEDY ESĄS NUSTEBINTAS didesniu amerikiečių susidomėjimu rusų kareiviais Kuboje, nei jo projektų dėl mokesčių sumažinimo.

* RAUD. KINIJOJE VYKSTANTI KOVA dėl pirmavimo tarp Mao-tse-tungo ir Liu-Shao-chi. Neatsižvelgiant į Mao klaidas, privedusias prie ūkinės suirutės, jo prestižas nėra smukęs. Tačiau, atrodo, kad Maskvos auklėtinis Liu turi pasekėjų Maskvos linijos išpažinėjų tarpe. Jis žino, kad kariuomenė nori rusiškų ginklų, o ekonomistai rusiškų prekių.

NEPAPRASTA DOVANA KNYGOS MYLĖTOJAMS!!!

R. SPALIO ALMA MATER ir ST. SANTVARO POEZIJOS
RINKINYS AUKOS TAURĖ — ABI KNYGOS UŽ 5 Dol.!

Neatsižvelgiant į kylančius kaštus knygoms leisti, Vilties leidykla, susitarusi su Lietuvių Enciklopedijos leidykla, nutarė praskinti kelią į knygų skaitytojų nepaprastu keliu — jungiant tuos du puikius beletristikos ir poezijos leidinius į vieną puikią dovaną. Nepraleiskite progos, nes ta lengvata galėsite pasinaudoti tik iki 1963 m. balandžio 15 d. Ir niekur kitur, tik užsisakant per Dirvą.

Prašome pasinaudoti žemiau dedama iškarpą.

Siunčiu 5 dol. ir prašau prisiųsti R. Spalio Alma Mater ir St. Santvaro Aukos Taurė šiuo adresu:

Priedų: čekis ☐
pinigai ☐

(parašas)

NEKASKIM DUOBĖS AMERIKAI

Iš spaudos žinome apie šiuo metu amerikiečių tarpe besireiškiantį protestą prieš iš komunistinių kraštų importuotas prekes. New Yorko ir Los Angeles miestuose pirkėjams dalinami lapeliai su perspėjimais nepirkti komunistinių prekių.

Užsieninės prekės kažkodėl traukia pirkėjus. Gal tai yra savotiška egzotika? Taip buvo laisvoje Lietuvoje, ne kitaip yra ir šiame krašte. Tačiau šiuo metu, kada bedarbių skaičius šiame krašte nemažėja, reikty gerai pagalvoti ar verta remti komunistinių kraštų pramonę. Ar tuo mes nekertame šakos, ant kurios sėdime.

Gana gražus žūkis -- savi pasavus. Ir mes pirkėjai be didelių raginimų perkame prekes pas lietuvius. Tačiau dabar gal reiktų atkreipti mūsiškių prekybininkų dėmesį į jų parduodamas prekes. Mes tikrai galime apsieiti be tų kumpių, zubrinės žolės,

vynų, grybų ir kitokių komunistinių kraštų eksportinių gėrybių. Vienas parduotuvės savininkų mane užtikrino, kad žmonės la-

J. Gerkėnas

Cleveland

METINĖ AUKA LIETUVOS LAISVINIMUI

Giliai atjausdamas skaudžią Lietuvos padėtį, griežtai stovėdamas už jos išlaisvinimą ir atnaujindamas savo ryžtą aktyviai dalyvauti išlaisvinimo pastangose, deduos prie to ir savo auka. Neturėdamas galimybės dalyvauti Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjime, savo auką \$..... siunčiu tiesiai į Amerikos Lietuvių Tarybos centrą —

Lithuanian American Council, Inc.
6818 So. Western Ave.
Chicago 36, Illinois.

Vardas, pavardė

Adresas

.....

.....

Laiškai iš Paryžiaus

Algirdas J. Greimas

APIE BENDRADARBIAVIMĄ SU LIETUVA

Gal tai ir nepatiks jums, mie-
li skaitytojai, bet prisipažinsiu,
kad kiekvieną kartą mane juokas
ima, kai jūs ten Amerikoje kal-
bate -- ir iš širdies, ir iš pilnų
plaučių -- apie bendradarbiavi-
mą ar apie nebendradarbiavimą
su Lietuva. Klausimas man atro-
do taip blogai, neteisingai pasta-
tytas, kad apie tai visai ir ne-
vertėtų šnekėti, jeigu nuo jūsų
šitokių diskusijų Lietuvoje daž-
nam doram lietuviui -- o jų daug,
labai daug -- širdies neskaudė-
tų.

Juokinga statyti klausimą, ar
lietuvis turi bendradarbiauti su
lietuviu. Su lietuviu, koks jis be-
būtų, kur jis bebūtų, negalima
"nebendradarbiauti". O bendra-
darbiauti nieko kito nereiškia,
kaip jį suprasti, o jei išgali ar
išmanai -- jam padėti.

O suprasti yra daug ko. Visų
pirma, reikia suprasti, kad Lie-
tuvos prijungimas prie Sovietų
Rusijos, kad joje įvestas komu-
nistinis režimas yra iš aukšto
ir iš šono primesti faktai. Rei-
kia suprasti, kad nei Tarybinė
Lietuvos respublika, nei joks lie-
tuvis -- koks ištikimas ir nusi-
peinęs komunistas jis bebūtų --
absoliučiai jokios reikšmės ne-
turi, jokios rolės nevaizduoja So-
vietų Sąjungoje. Reikia suprasti,
kad toje Sąjungoje Lietuva turi
atskirą "nepatikimo" krašto sta-
tusą, kuris visiems Lietuvoje
gyvenantiems lietuviams yra aiš-
kus dalykas.

(Olga Carlile.)

Skulpt. Neizvestny kūrinys
Berniukas su pelyte, kitas "ab-
strakčios" skulptūros pavyzdys.

Dail. Nikonov paveikslas Mūsų kasdieninis darbas "abstraktaus"
meno pavyzdys.

Maskvoje per ilgus metus iš-
silaikė Stalino asmenybės kultas,
po to atėjo atlydis, po jo vėl kiek
užšalo ir vėl atsileido. Maskvoje
vienai žmonės buvo apkaltinti sta-
linizmu, atleisti iš pareigų iš-
tremti, kiti, kaip Pasternakas,
ėmė užsienyje spausdinti neko-
munistiškas knygas, dar kiti, kaip
Evtušenko, ėmė miesto aikštėse
deklamuoti eiles apie laisvę ir
laimę. Ar Lietuvoje kas nors
nuo to pasikeitė, ar žmonės dėl
to nors sujudė, susijaudino? --
Sniečkus ir Paleckis buvo stali-
ninkai, dabar pasidarė chruščio-
vininkai, o rytoj bus X-ininkai:
nei kas jų nuomonės klausiasi,
nei jie jį kam nors gali pareikš-
ti. Ir visa Lietuva tai puikiai ži-
no. Kiek Stalino šalininkų buvo
išmestų iš tarnybų, kiek lietu-
viškų Evtušenkų garsiai prabilo
Vilniaus ar Kauno gatvėse? Mask-
voje šiandien kalbama apie Sibi-
ro lagerus, apie nekaltų žmonių
kančias ir mirtį. Jūs gal manote,
kad tai liečia Lietuvą, kad ir Vil-
niaus spauda greit ims rašyti apie
Stalino į Lietuvą 1941 m. atsiųs-
tas NKVD divizijas, su misija
trečdajį tautos išvežti į Sibirą.
Ne, Sovietų Sąjungos įvykiai Lie-
tuvos neliečia: Lietuva tai visai
atskiras atvejis.

Tiesa, Lietuvoje šis tas pasi-
keitė: sako, jau keli metai, kaip
žmonės -- komunistai ir bepar-
tiečiai -- ramiai miega naktį, ne-
bijodami areštų ir kratų. Miegoti,
žinoma, labai svarbus dalykas.
Bet nereikia manyti, kad išsi-
miegojęs žmogus jau tuoj ir pa-
šaukimą į herojus pajus. O kad
ir pajustų, tai ką jis galėtų -- ne
padaryti, apie tai kalbos nėra --
bet paprasčiausiai: daryti? Vie-
nintėlis lietuvių rūpestis -- tai,
kad Chruščiovas tik per greitai
nenumirtų, kad tik jo kas iš val-
džios nepašalintų, kad naujas Sta-
linas jo vietoje neatsisėstų.

Nežinau, ar visi lietuviai Ame-
rikoje supranta, kokią reikšmę ir
išmieras reikia duoti taip vadi-
namai destalinizacijai Sovietų
Sąjungoje. Man atrodo, kad žmo-
nės pas jus per daug kraštutiniai
galvoje: arba labai gerai, arba
labai blogai. Norėčiau jums vie-
ną pavyzdį, su iliustracijomis,
duoti.

Prieš gerą mėnesį daug triukš-
mo Maskvoje ir visame pasaulyje
sukėlė Manieže suorganizuota
sovietų dailininkų paroda, kurios
metu supykęs Chruščiovas bai-
siai išbarė taip vadinamuosius
"abstrakčius" dailininkus ir su-
niekino "modernųjį" meną. Žmo-
nės pasiskaitė laikraščius ir sa-
ko: aha, matai, Rusijoje jau lei-
džiamas abstraktus menas! -- O
kiti dar garsiau šaukia: matot,
koks ten režimas: moderniškąjį
meną valdžia kritikuoja ir iš nau-
jo uždraus! -- Oklysta ir Sovie-
tų režimo draugai ir priešai. Jei
nematėte, pasižiūrėkite, kas Ru-
sijoje vadinama "abstrakčiu",
"modernišku" menu. Sovietų pa-
saulis -- uždaras pasaulis, ir vis-
ką tenai reikia atskidrais matais
ir saikais mieruoti.

Bet paimekite dabar lietuvių dai-
lininką, patį Augustiną Savickį,
pavyzdžiui, kuris, sako, toną Lie-
tuvėje duoda, nurodymas iki kol
galima eiti, ir kur reikia sustoti.
Tegu jis pasiskaito Chruščiovo,
sustojusio prie Neizvestny skulp-
tūros darbų parodoje, komen-
tarus, o jūs jau įsivaizduokite,
kokias jis išvadas iš to gali pa-
sidaryti. Cituosiu dabar gyvo liu-
dininko atpasakojimą:

Chruščiovo užpultas, Neiz-
vestny atsakė jam:

-- Jūs galite nemėgti mano
darbų, drauge Chruščiovai, bet

Nepriklausomybės šventės
minėjimas Patersone

Lietuvos Nepriklausomybės 45
metų sukaktuvių minėjimas šiais
metais Patersone įvyks vasario
24 d. Iš ryto 10 val. 30 min. bus
pamaldos lietuvių šv. Kazimiero
bažnyčioje, 143 Montgomery Pl.,
Paterson, N.J. Gi 3 val. p.p.
Lietuvių Piliečių Klubo salėje,
62 Lafayette str. (kampas Sum-
mer str.) bus iškilmingas susi-
rinkimas, kuriam numatyta ši
programa: paskaitą skaitys inž.
Vytautas Volertas, iš Riverside,
N.J., meninę dalį išpildys solis-
tė Irena Stankūnaitė iš Linden,
N.J. ir deklamatorė Irena Veb-
laitienė iš Elizabeth, N.J. Apie
jas nereikia daug aiškinti: kas
skaityti lietuviškus laikraščius, ži-

no, kaip gražiai juose buvo ra-
šyta apie šias dvi jaunas meni-
ninkes. Į minėjimą pakviesti ir
prižadėjo dalyvauti Patersono
miesto burmistras X. Graves,
Jr. ir kongresmanas Ch. Joel-
son. Miesto burmistras taip pat
pažadėjo vasario 16 d. paskelb-
ti Lietuvių Dieną.

Po iškilmingo susirinkimo bus
vaišės, į kurias taip pat kviečia-
mi atsilankyti visi Patersono ir
aplinkės lietuviai. Norintieji
vaišėse dalyvauti turi pranešti
iki vasario 21 d. šventei ruoš-
ti komiteto išdinininkui Antanui Gu-
doniui, 2-25 33rd St., Fair Lawn
N.J. telef. SW 7-5299 arba bet
kuriam šventei rengti komiteto
nariui. Jeigu iš šeimos vaišėse
dalyvaus 2 asmenys, turės mo-
kėti 5 dol.

Žymūs sovietiniai mokslininkai,
kai, pavyzdžiui, Kapitza ar Lan-
dau, jais labai žavisi.

Į tai Chruščiovas atrėžia:
-- Būk tikras, kad ne užtai
mes gerbiame Kapitzą ar Landau.
Neizvestny nutilo, bet poetas
Eugenijus Evtušenko šoka jam į
pagalbą:

-- Neizvestny sugrįžo iš karo
su keturiolika kulų savo kūne.
Aš tikiuosi, kad jis gyvens dar
ilgai ir duos mums dar daug ki-
tų gražių darbų.

-- Patarlė sako, -- atrėžia
Chruščiovas -- kad tik tai ka-
pas pagydo kuprotą.

Bet Evtušenko nenusileidžia:
-- Tikiuosi, drauge Chruščio-
vai, kad jau praėjo tie laikai,
kur kapinės buvo skaitomos vie-
nintėle gydymo priemone.

Ar tikrai jau galutinai praėjo
tie laikai? -- paklaus savęs pa-
siskaitęs šį pasikalbėjimą Augus-
tiną Savickis. Nes vis dėlto, pa-
sikalbėjimas labai jau primena
katės žaidimą su pele.

Iš savo pusės, norėčiau pridė-
ti: galima, žinoma, niekinti
A. Savickį, sakyti, kad jis ko-
munistas, politrukas, Lietuvos
priešas. Bet galima ir supras-
ti jį, kaip ir visus Lietuvos dai-
lininkus, kuriuos, kaip čia man
vienas pilietis pasakojo, ir taip
jau oficialūs Maskvos meno atsto-
vai "prancūzais" pravardžiuoja.

me dalyvauti, prašomi savo au-
ką atsiųsti komiteto išdinininkui
Antanui Gudoniui aukščiau nu-
rodytu adresu.

Šventei Rengti Komitetas

DIRVAI AUKOJO

Dr. K. Pautienis, Cleveland 5.00
J. Graužinis, Chicago 4.00
K. Germanas, St. Charles .. 5.00
A. Bričkus, So. Boston 2.00
J. Gilyys, Los Angeles 4.00
T. Bartkus, Sarnia 5.00
X. Elkhart 4.00
A. Bruškys, Chicago 2.00
J. Činkus, Chicago 2.00
A. Matukas, Chicago 1.00
F. Saukevičius, Cleveland ... 1.00
J. Mikuckis, Baltimore 1.00
L. Lendraitis, So. Boston 2.00
J. Adomaitis, La Salle, Q. 2.00
E. Unger, Cleveland 2.50
K. Sirvinskis, Cleveland 1.00
B. Bilvaišienė, Boston 2.00

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

PINGAI I USSR
PILNAI GARANTUOTA
PRISTATOMA PER 2 SAV.
PRASYK PLATESNIŲ
INFORMACIJŲ
GRAMERCY
SHIPPING Co., Inc.
744 BROAD STREET
NEWARK, NEW JERSEY
Laisnuota ir pilnai bandyta
Tel. MU 9-0598

**-TELEPHONE-
Cleveland Trust
WHEN MONEY IS A MUST
MA-1-1660**

**PHONE ABOUT LOANS
DAY OR NIGHT**

**The Cleveland Trust Company
72 Convenient, Complete Banks**

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS 5th \$4.98
GERMAN BRANDY 5th \$3.98
CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98
VODKA pilna kvorta \$3.59
KRON BRANNVIN
AQUAVIT (švediška) 5th \$3.98

COCKTAILS MANHATTAN OR
MARTINI kvorta \$2.98
LIEBFRAUMLICH vokiškas vynas 5th \$0.89
NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
RICCADONNA ITAL. VERMOUTH 30 onz. \$1.15
BORDEAUX pranc. vynas 5th \$0.98

ALĖ RŪTA
Kelias į kairę

Dirvos konkurse premijuotasis romanas

(50)

— Tai gana, tro'ą reik'ų taisyti, tėvai. Marės
ligoninė, vistiek, neleisim. Kad jai čia vietos užtek-
tų...

Tie žodžiai man skamba, lyg mamos paskutinė
valia. Aš ir vėl atsikvepiu lengviau: gerai, kad neiš-
krausčiau mašinoj barškėjusių daiktų.

— Taisysim, o kaipgi. Reik antruosius langus ge-
resnius nupirkt. O tai šalta žiemą, — kalba, planuoja
ir tėvas.

Jie abu pasiryžę išleisti kiek pinigų saviems pato-
gumams. Ir Marę vis akcentuoja. Jai reikia poros
kambarių, kad būtų laisviau: gal taip galvos jai ne-
skaudėsia. Į didįjį kambarį viršuje pastatysią tele-
viziją.

Tėvas stukteli lazdele į grindis ir tvirtokai pasako:

— Gana vargom. Dabar galim ir pailsėt, kokį ma-
lonumą sau leist. Senai vis galvo'au nupirkt mamai
televiziją...

Jis žiūri į tolimą kampą ir švpsosi. Ir jo akyse
keisti žiburiukai: tartum ten žibėtų tolimos svajonės,
dabar beįsipildančios.

— A, jau! Tu žadi ir žadi, bet vis nėra laiko, nei

pinigų. — lyg ir piktai atsiliepia mama, bet jos lūpos
dedasi pusiau nustebimui, pusiau šypsenai. Ji paten-
kinta. Ji dabar turi vilties prisiziūrėti tų mikimauzų
ir juokdurių mažame ekrane, nuo kurių jos negalė-
davai atitraukti, kai buvodavo pas mus Čikagoj ar
pas kaimynus.

Aš nuleidžiu galvą. Man gėda. Man tikrai, nuošir-
džiai gėda. Kaip aš nepagalvoju apie tai? Kaip iki
šiol nesugebėjau padovanoti tėvams šį menkniekį, ku-
rio jie, atrodo, seniai troško? Aš pats nemėgstu tele-
vizijos. Aš nenorėjau, kad žmona pirktų, kad Gailė
valandų valandas pražiopsotų, neturėdama laiko skai-
tymui... Bet ar man auklėti tėvus? Jiems malonu,
poilsiaujant pasižiūrėti įvairių judančių menkniekių.
Ar apie tai negalėjau anksčiau pagalvoti?

Ta mintimi susierzinęs, išeinu pasivaikščioid. Bir-
želio pavakarė ilga, nelinkusi tamsėti. Svirpia sausose
žolėse žiogeliai, ir jau pradeda rodytis švento Jono
vabalukai. Medžiai tylūs, laukai tylūs; tik tolumoje
nušvilpia traukinio apsigarsinimas. Ten, mažoje stoty,
išlips ir įlips žmonės, skubotai jiešką gerbūvio, vis
veją ir nepasiveją laimę.

Einu labai pamažu ir tyliai, tarytum į ką selinda-
mas. Širdis pritvinkusi nepasitenkinimo savimi ir ne-
aprepiamo ilgesio. Šį momentą išblunka ir nesutari-
mai su Danguole, ir gailėstis vis la'iau pasiklystančios
realybės Marės, ir Gailės jaunuoliški pokštai ir pasku-
tiniu metu kasdien didėjęs rūpestis dėl mamos svei-
katos. Visa lyg ir pranyksta. Lieku vienas, apsuptas
tuštumos ir ilgesio — iš tos tuštumos išsiveržti, kažką
surasti. Mano kojos, lyg negyvos, dėlėja žingsnius. Aš

nežinau, kur einu. Esu lyg mumija, be nervų, be jus-
lių ir jausmų. Birželio vakaras mane stingdo. Likęs
tik — tarytum tolimas traukinio švilpuko aidas — il-
gesys. Ar tai jausmas? Ne. Tai lyg pavojaus SOS, lyg
instinktyvus rankų tiesimas į nematomą išsigelbėji-
mą, ar desperatiškas šuolis iš nebūties į būtį. Į nebūtį
dabar esu įkritęs.

Sutemsta einant laukais. Švento Jono vabalėliai
ima kas žingsnį spragsėti. Man atrodo, ir jie paklydę,
kaip aš. Iš kažkur jie pakyla, šviesiai suspinksi ir pra-
dingsta. Juos praryja tamsa, ir lyg nebuvę. "Kaip
žmogus", garsiai galvoju. "Kaip pasauly pasiklydęs
žmogus". Ir vėl mąstau: aš dar nė nepakilau iš kažin-
kur, kaip švento Jono vabalukai, dar sušvisti neteko.

Peržygiuoju skersai kelio ir, klupdamas ežiomis,
atsidauždamas į akmenis, slenku laukais pirmyn. Nak-
ties tylos zyzimas neramina; lyg kas šauktų tave, lyg
turėtum skubėti ir dairytis, kažko labai reikalingo
jieškodamas. Einu į tą šaukimą. Traukiu laukų kvapą,
lyg bandydamas kuo užpildyti vidaus tuštumą.

Staiga lyg ir žinau, ko ilgiuosi. Žmogaus! O, Die-
ve! Jei Tu būtum dabar žmogumi! Kiek daug Tau
turėčiau pasakyti! Bet Tu man nesuvokiamas. Aš nebe-
moku melstis, ir Tu į mane neprakalbi. O gal Tavęs
nėra? Gal aš ne Tavo malonė, ne Tavo kvėpuoju ir
gyvas esu? Juk taip nesiligėčiau, būdamas Esmėje.
Aš tuščies ir vienišas. Nei rašyti negaliu tokią valandą.
O tokių valandų mano pilnos dienos.

Šioj vietoj nutraukiame spausdinimą romano "Kelias į kairę",
kuris bus išleistas atskira knyga.

AKIMIRKOS

Svarbiausia anais metais

Kartais yra labai keblių atvejų. Vienas iš kebliausių būna toks, kada tave kas nors nuoširdžiai pagiria už mažai vertingą ar visai nereikšmingą dalyką, ir čia pat tave nupeikia už tai, kas buvo gal svarbiausia ir reikalingiausia. Kaip tada pasielgti, ką atsakyti?

Man taip neseniai atsitiko su Leono Sabaliūno laišku Dirvoje, kur jis atskleidė savo tegu dar ir liesus lūkesčius apie "šioki tokį" renesansą mūsų spaudoje. Man visada patinkančiame ironijos padaže jis nepagailėjo poros komplimentų, kaip laikraštiniui, atsikeliančiam iš nuosmukio, o kelios praėjusių metų Dirvos akimirkos jam net pasirodė esančios to "šioki tokio" renesanso prosvaistės.

Tai yra kilnus ir jaudinantis komplimentas, už kurį visi mano profesijos draugai nulenktume galvas slėpdami nekukly paraudimą. Ką čia jau, ką čia jau, gerbiama, nieko čia ypatingo.

Bet Leono vertinimu tai buvęs mano nuopelnas. Ir prosvaistės! Tuo malonesnės ir net vertos viešu laišku Dirvoje atžymėti, kad, mat, su jomis aš pradinęs, kaip nuo seniau jam žinomas "pikčiurna, neklaidingiausias žinys, generalinės linijos sargas, kryžkelės užsibuvęs keliarodys, iškoneveikdavusis ne vieną, nepaisant lyties skirtumo".

Ir Sabaliūnas dar pridėjo: "Tokio Railos turbūt jau nebėra. Tokio nė nereikėjo".

Su tuo ir patekau į keblybės. Ir beveik nebeįėjau toliau maloniai delsti be būtino pasiaiškinimo.

Man labai gaila jums suteikti nemalonus, brangusis Leonai, -- bet aš vis dar tebesu anas, tas senasis. Ir šiandien jau nebe vienas ar du, kaip buvome praėjusių metų vasario mėnesį, bet dabar mūsų žymiai ir žymiai daugiau. Net jei netikėtai ir pradingčiau, tai įpėdinių nereikės ieškoti.

Galėčiau tai pasakyti ir kiek spalvingesniais žodžiais, bet nenoriu be reikalo gąsdinti ar žėsti jūsų švelnumą. Nes man tada reikėtų pasakyti, kad mūsų viešajame Amerikos lietuvių gyvenime

nime yra dalykų ir tebėra dalykų, dėl kurių būti "pikčiurna" reikėtų jausti pareigą, ir net didesnę, negu pernai. Ir man dėl to nėra malonu. Kas buvo tėvas ir lupo savo vaiką, tas žino, kad dažnai tokiu atveju daug didesnis skausmas būna ne lupamajam, bet lupančiajam.

O be to, yra ir rimtesnių dalykų. Patikėkite, kad lietuvių tautos likimo vingiuose mes jau ne šiame, o praėjusiame šimtmetyje būtume galutinai pasimetę ir dingę, jeigu būtume visai neturėję "neklaidingųjų žymių". Ir "žyniumi" būti ne taip sunku... Visa eilė pagrindinių tautos išlikimo ar jos laisvės iškovojo klausimų nėra tokie painūs ir paslaptingi, kad būtų suprantami tik tiems, kurie yra baigę ar dar tebestudijuoja aukštuosius politinius mokslus. Vokiečių okupacijos metu Lietuvoje buvau liudininkas, kaip beveik berašėso džiaus moterėlė ir nuo vieno ligi kito miestelio kulniuojantis šlūbas ubagas daug geriau suprato mūsų uždavinius, suvokė ir nujausė karo finalą ir numatė ateitį, negu labai žymūs didžiųjų valstybių politikos vadai, akademikai ir žvaigždėti generolai.

Taip pat yra lietuvių tautos išlikimo ir laisvės lūkesčių generalinė linija, apie kurią nusivokti dera ne tik daktarams, bet ir liaudžiai. Net keista, kad liaudis laikada geriau apie tai nusivokia už daktarus... Ir kadangi, kaip paprastai, netik susisiekti reikaluose, bet ir tautos kelionėse yra gausybė kryžkelių ir takelių be užrašų ar su klaidinančiais užrašais, tai keliarodžiai visiems buvo ir dar bus reikalingi.

Neturiu nė mažiausios pretenzijos būti iškaba -- užsibuvusia ar nauja, nes jų mes čia dar labai daug turime, ir tikiu, kad turėsime. Jums, kaip jaunesnės generacijos dalyviui, ypač Amerikoje, tie generalinės lietuvių tautos laisvės linijos sargai ir keliarodžiai tarp kryžkelių, deja, dar labai ir labai reikalingi. Be jų greit pasimesite, žlugsite ir dingsite, kaip čia dingio jau tikstančiai. O žinokite juk, kad liaudis laukia jus būti naujais keliarodžiais. Gi jūs, tik pradėdamas gyventi, jau boditės tuo, kas yra mūsų tautos problemų esmė. O tai, kas jums pernai labiausia nepatiko, kaip tik yra mūsų tautos reikalų esmė.

O ką gi jūs mums ateityje pasakysite, jeigu jau dabar sakote, kad viso to "nė nereikėjo"? Jums atrodo, kad nereikia "koneveikti", kai Lietuvos okupanto propaganda su savo nuogais batais žaisla įsibrauna į ligotą buvusį patriotinį laikraštį? Arba kad reikia "paisyti lyties skirtumo", kai pradėdama puoselėti diversijos, nuodijimo, teršimo, mulkinimo įžūlus, arogantiški, beveik idiotiški metodai, kurie mūsų beidėjinių ir beprincipinių sitemų valandomis vis dėlto duoda vaisių?

Jei jūs visų tų ir daugelio kitų dalykų su lyties skirtumais nei matėte, nei suvokėte, nei supratote ir net neužuodėte, tai labai aišku, kad jums dar nėra nei lietuvių tautos žynių, nei keliarodžių, nei generalinės laisvės linijos. Ir jei jums nieko dar nepasa-

Bronys Raila

kė toks atviras ir net varpais skambinantis praėjusių metų begiojimas per kovos frontą, "nepaisant lyties skirtumo", begiojimas iš laisvo pasaulio pas mūsų tautos pavergėją, pelenų vežiojimas ir gogoliškas mirusių sielų išpardavinėjimas, ir visa tai "kultūrinių santykių" ar net "krašto pažinimo" vardu, -- tai su jumis, Leonai, yra gana blogai, ir atleiskite, kad negaliu tuo tarpu atsilyginti geresniu komplimentu.

Praėjusiais metais buvo daug lygstamos ir nelygstamos vertės svarbių dalykų mūsų gyvenime. Bet svarbiausia buvo tai, kad priešas pradėjo atvirą kovą prieš mūsų laisvės valią ir labai aiškiais keliarodžiais nužymėta rezistencijos "generalinę liniją" ne tik teritorijoje, kurią jis yra jėga užgrobęs, bet jau ir mūsų pačių lauke, iš mūsų išsinuomotomis priemonėmis, mūsų visuomenės tarpe, su mūsų nuosavais degeneratais ir keliolika apmulkintų ar dar tik mulkais besidedančių tautiečių.

Tai be abejo buvo ryški, ir gera, ir beveik vaisinga sustiprintos priešų veiklos pradžia. Jei šis užkėrtimas nebūtų išpjautas pradžioje, apnuodijimas už dešimtmečio bus daug stambesnis ir gal nepagydomas.

Praėjusieji metai parodė, kad "nepaisant lyties skirtumo", sveikesnieji tautiečiai laisvajame pasaulyje pradėjo vis dėlto po truputi atskirti raudoną, rausvą ir kitas spalvas. Daugeis laikraščių, suvažiavimų kongresai savo suvokimą, atsiirbojimą ar kovą paskelbė bent rezoliucijomis. Tegut visos rezoliucijos ir yra pats šlapiausias mūsų parakas, bet aiškus ir visuotinis gynimasis prasidėjo. Žinoma, taip laikantis šlapio parako bendrybėmis ir tik tesigiant, nieko laimėti negalima. Bet tai nors uždelsia pralaimėjimą.

Pernai vasaryje, tad lygiai prieš metus, dėl to, kas man atrodė jau tada svarbiausia, pareiškiau viešai per Dirvą savo nusistebėjimą ir susirūpinimą. Kiek vėliau su Stasiu Žymantu savo "prosvaistės" mudu pagrindėme šio laikio tokiais įrodymais. Ir tada prasidėjo kovos už vietinę ar sovietinę kultūrą, už mūsų ar rusų interesus...

Bet, anot Leono Sabaliūno, tokio manęs kaip tik "nė nereikėjo". Tik kai nustoju apie tai rašyti, prasidėjo "šioks toks renesansas". O prieš tai buvo turbūt dekadansas, vadinasi, nuosmukis?

Tad apie ką reikėtų rašyti? Vėliausiame Metmenų žurnalo numeryje (apie kurio vieną kitą idėją esu pasiruošęs plačiau pakalbėti) poetė Danguolė Marcinkutė vieną savo penkių dalykų poemą užbaigia:

"Bet reikia rašyti, dangau, nes knygų lentynos turi būti pripildytos, nes formalino kvapas maišosi su prakaitu ir vašku. Šuns smegenyse išgręžtos aštuonios skylės: Keturios dešinėje pusėje, Keturios kairėje pusėje. Skylės yra 5,2 mm. diametro, o žmogus, ku-

ALTS Chicago skyriaus nariai susirinkimo metu.

V. Noreikos nuotrauka

Susirinkimo prezidiumas. Sėdi iš kairės: skyr. ižd. E. Stankuvienė, pirm. dr. S. Biežis ir sekr. B. Paplėnienė.

V. Noreikos nuotrauka

ALT S-gos Chicago skyriaus veikla

A. L. Tautinės S-gos Chicago skyriaus naujoji valdyba sušaukė pirmąjį sky-

riaus narių susirinkimą š. m. vasario mėn. 3 d. Dariaus-Girėno svetainėje.

Skyriaus pirmininkas Dr. St. Biežis atidarė susirinkimą ir, pagerbus vėliavas, pristatė naują skyriaus valdybą. Skyriaus pirmininkas susirinkimui priminė, kad skyriaus naujoji valdyba yra nutarusi įnešti pakeitimus į susirinkimų tvarką.

Šios gilios jauniosios kartos mintys ir reikšmingi simboliai buvo gaivus impulsas poetėi rašyti ir pripildyti knygų lentyną. Tai be abejo taurus sumanymas. Bet kadangi šuns smegenyse yra išgręžtos aštuonios skylės -- keturios dešinėje pusėje ir keturios kairėje pusėje, -- tai aš esu nors gal nepagrįstai, bet savotiškai įsitikinęs, kad tas šuns nebėra gyvas. Jis pastipęs, jis dvokia blogiau už formalino ir prakaito kvapą. Ir vien to pastipusio šuns fakto užrašymas knygose, man rodos, nėra būtinas.

Jei ką rašyčiau šiais metais, tai geriau apie kitus, dar gyvus ir piktai tebeurzgiančius šunis. Pagaliau ir apie nusišovusius žmones su dviem simetriškomis skylėm viršum smilkinio. Tokių fenomenų mes turime, ačiū Dievui.

Nes, kaip toje pat poemoje dangiškai sako Danguolė, -- "pakaruoklio kojos užkliudo mėnui"...

PHILADELPHIA

VASARIO 16
MINĖJIMAS

Iškilmingos pamaldos Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga įvyks šv. Andriejaus bažnyčioje vasario 17 d. 10 val. 30 min. Pamokslą pasakys svečias kun. Dr. Širvaitis. Pamaldų metu solo giedos šeštad. Mokyklos mokytoja O. Šalčiūnienė. Šeštad. M-os mokiniai dalyvauja organizuotai. Taip pat pakviestas organizuotai dalyvauti pamaldose ir visas Philadelphiaus jaunimas: ateitininkai, neolituanai ir vyčiai. Philadelphiaus ir apylinkių lietuviai, gausiai dalyvausime pamaldose, kad visi kartu jungtume bendron maldon už kenčiančią Tėvynę.

Paraginkit savo
pajįstamus užsipre-
numeruoti DIRVĄ

Per šį susirinkimą į skyrių įstojo 8 nauji nariai, jų tarpe ir S. Kašlionis, Dirvos novelės mecenatas.

Po gražiai praėjusio susirinkimo, pirmininkas Dr. Biežis visus pakvietė vaišėms meninei programai pasiklausyti.

Skyriaus ponų pastangomis buvo paruošta puikus vaišių stalas. Vyriausioji vaišių šeimininkė buvo Stefanija Rudokienė. Ji yra labai gabi šeimininkė ir lietuviškų valgių žinovė. Jai teko labai daug pasidarbuoti, paruošiant taip gražiai valgių stalą.

Skyriaus narė, aktorė Eglė Vilutienė atliko dailaus žodžio programą. Ji gražiais Mačernio žodžiais nukeldino susirinkusius į mūsų brangios Lietuvos laukus. Pabaigai dar paskaitė porą humoristinių dalykėlių.

Skyriaus valdyba dėkoja poniams už vaišes. Eglei Vilutienei už atliktą programą, Matučiams už nuotaikingą muziką.

A. Janukaitis

Naujai įstoję nariai į ALTS Chicago skyrių. Sėdi iš kairės: Daškevičienė, Braunienė, Velbasienė. Stovi: Laurinavičius, Puniškienė, Strikienė ir Kašlionis.

V. Noreikos nuotrauka

Your
Savings EARN

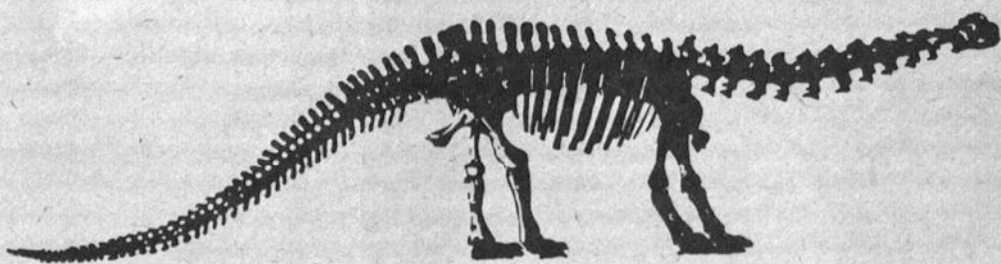
4 1/2%

Anticipated
Rate

• 813 EAST 185TH STREET
• 6235 ST. CLAIR AVENUE
• 25000 EUCLID AVENUE
• 26000 LAKE SHORE BLVD.

ST. CLAIR
SAVINGS

Kaulai

išnykę gaso incineratoriuje

Meskite deginamas atmatas į gaso incineratorių... pastogėje. Apžiūrėkite šiuos naujus, nerūkstančius, neužuodžiamus modelius jau dabar:

Calcinator / Caloric / Duramatic / Majestic / Martin / Sears-Kenmore / Warm Morning THE EAST OHIO GAS COMPANY

Svarstymai ir nuomonės

VIS TIK REIKALINGA RASTI IŠEITĮ

Sausio 30 d. Dirvos vedamajame, "Kada galėtume aukštai iškelti nosis...", greta paminėjus kitas mūsų bėdas, iš kurių išeičių ieškojimas grauzia galvas, mano temai atitiko šis sakinyss: "Mes dar blaškomės kongresuose ir fonduose, bendruomeniniuose ir politiniuose reikaluose. Tik klausimas, kas neša atsakomybę už tų problemų įsisenėjimą? Ar straipsniai laikraščiuose padės padėčiai pataisyti? Vargu."

Drąsiai sakau: PADĖS, Plunksna galingesnė už kardą, sakydavo senovėje. Dabar, nors plunksnos vietą užėmė rašomos mašinėlės, tie, kurie prie jų sėdi, lai tik rimtai galvoja, išeitį suras.

Kalbu senosios išeivijos vardu -- tos, kuri jau neilgai bebus talkininke mūsų gyvenimam atėjusiai naujai išeivijai.

Pradėjus apie 1875 metus čia suvažiuoti, iki I Pasaulinio Karo pradžios mūsų susidarė apie 700,000; su čiaigimiais skaičiom apie milijoną.

Likimas buvo mums skyręs gausiai prisidėti prie istoriško darbo: Lietuvos išlaisvinimo.

Labai anksti mes jau buvom pasidalinę į tris sroves: katalikų, tautininkų, socialistų. Katalikų, skaitlingiausioje, srovėje prisiteigė įvairių padalinių: Kunigų Vienybė, Susivienijimas, Vargonininkų Sąjunga, jaunimo Vyčių organizacija, Moterų Sąjunga, ir dar daugiau, ko čia neišvardinu.

Pramatę, kad sunku susiklausyti, veiklos suderinimui įsteigė A. Liet. R. K. Federaciją. Ji veikia ir po šiai dienai.

Kodėl nepasinaudoti šiuo pavyzdžiu, jeigu nenorim mokyti iš žydų, kurie subendrinę savo fondus, lengvai atlieka didelius darbus. Mes norėdami nudirbti savo visuomeninius darbus, pristeigėm organizacijų organizacijas, fondų fondus, kurie turi lenktyniauti dėl aukų.

Tas verčia kai kuriuos galvoti apie išeitis padėties taisymui. Atteityje spauda ir visuomenė privalo nusistatyti neleisti steigti nei naujų organizacijų nei daugiau fondų, kurie tik uždės sunkesnę našą. Net naudingiausi sumanymai, jeigu verti vykdymo, gali sutilti esančiose organizacijose, paremiami turimais fondais.

KAS PERDAUG -- TAI PERDAUG

Naujai atvykusieji, daug mažesniu skaičium negu buvo ir yra dar senųjų (nors su didesniu dvasiniu pajėgumu), greta politiškių srovių, atsivežė visokiausius frontus, sąjūdžius ir kitas grupes ir griebėsi sau darbų, vietoje įsijungti, liečiant Lietuvos laisvinimo klausimus, į ALT.

Isteigė čia veik visas nepriklausomoje Lietuvoje turėtas organizacijas, pilnu tikėjimu, kad vi-

K. S. KARPIUS

suomenė privalo savo aukomis jas išlaikyti. (Trūksta dar tik vie nos -- Kauno Radiofono vedėjų, artistų Sąjungos ir jos reikalams organo...) Eikime toliau:

Štai, turiu rankose prisiųstus laiškus-raginimus (ir spauda pilna atsišaukimų) aukoti plačius projektus skelbiančioms: Amerikos Lietuvių Tarybai, Bendruomeninei, BALFui, Nepriklausomybės Fondui, Lietuvių Fondui, Lituanus žurnalui leisti, ir tt.

Knygų rašytojai, ir leidėjai, savu keliu šaukiasi - bara už neįpirkimą jų parašytų, išspausdintų knygų.

Prie to priskaitykim nuolatinės sumas, reikalingas palaikymui savo idejinės srovės, savo laikraščio, prenumeravimui kelių kitų laikraščių ir žurnalų ir jiems aukų; Enciklopedijos prenumeratai ir kartkartėmis nusipirkti knygas.

Toliau, ar besuskaičiuosi dolerius vietinių organizacijų, parapijos, lituanistinių mokyklų, skautų-skaučių ir Budžių; chorų ir solistų koncertų, vaidinimų; su kaktuvinių vakarienių, vasarą rengiamų gegužinių parėmimui. Iš tų visų parengimų niekad neišeisi nepalikęs dešimtinės, ne skaitant žmonai ir sau bilietų.

Ir tai dar ne viskas: toliau seka kaštai namo skolų, automobilio, namams reikmenų, gyvybės, namų ir automobilio apdraudų, sveikatos reikalai, vaikų (aukštesnius mokslus leidimo kaštai, šeimos apsirangimo ir maisto kaštai...

Nors vidutiniška šeima to visko iš savo uždarbio palaikyti nepajėgia, aukštieji vadai laiks nuo laiko spaudoje visuomenę plaka, lyg tą kuiną, už nepatraukimą perkrauto vežimo, vietoje ieškojimo išeičių naštos palengvinimui.

IŠEITIS -- FONDŲ SĄRYŠIS

Ne visoms viršūnėms patinka mano siūlymas sutelkti aukų rin-

kimą po viena kepure ar pastoge. Visuomenė privalo tik jų išdus - fondus užpildyti ir tylėti. Jų manymu, organizacijų tai neliesk. Mums reikalingos jos visos, visi fondai, su jų valdybomis, jų suvažiavimais, organukų spausdinimais.

Iki šiol, kiek žinoma, yra susitarimas dėl darbų pasiskirstymo tarp ALT, Bendruomenės ir BALFo. Tačiau laikas pagimdė jų daugiau.

Yra, betgi, ir pramatančių naudingumą bendro sąryšio ar federacijos aukų rinkimui ir išskirstymui. Kadangi bendrinių organizacijų ir fondų susijungimas nelingva praveisti, nors aukų rinkimas privalėtų būti subendrintas.

Subendrinus pinigų rinkimą ir susitarus dėl biudžetų, pinigų gautų iš plačiai kontroliuojamo fondo. Užtektų leisti vienas bendras organas visų jų apyskaitoms paskelbti ir kitus reikalus aptarti.

Spauda mielai autalpinčių iš vieno šaltinio gaunamus aukotojų sąrašus. Lituanus, žymiai pagerintas, galėtų būti visų remiamas žurnalas amerikiečių visuomenei pasiekti.

Pagaliau, metiniai ar dvimetiniai suvažiavimai, valdybų rinkimai, galėtų būti praveisti KONGRESO pavadinimu, su puikliausiais chorų ir solistų koncertais. (Kongresu galima vadinti tik visos tautos ar visos mūsų išeivijos bendrą suvažiavimą, ne kurios vienos grupės sugalvotą susirinkimą.)

Kongresą surengiant Washington, susidarytų proga pareikšti gilus lietuvių balsas Lietuvos reikalais. Ateity pasakyti kalbą jei ne prezidentas, tai nors viceprezidentas. Apie sąskrydžius, rengtus Washington, gerų pamokų jau turime, pasinaudokim.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

PRO STIKLO LANGELĮ

Vėl prabėgo metai, metai, kurie nieko geresnio mums lietuviams neatnešė. Gal net atvirkščiai, 1962 metai įnešė į mūsų tarpą nuomonių skirtumą dėl kultūrinio bendradarbiavimo su okupuota Lietuva.

Nei prancūzams, nei olandams, nei kitiems nacių okupuotų kraštų piliečiams, gyvenantiems užsieniuose, neateidavo į galvą pradėti viešai kultūrinius ar kitus santykius su savo kraštu, kol ten viešpatavo okupas.

Keista, kad dabar su ne mažesniu, tik dar gudresniu priešu norima bendradarbiauti, santykiuoti, kultūrinius mainus daryti. Anot patarlės, kuprotą tik kars-tas pakeis. Taip ir su bolševikais. Joks su jais bendradarbiavimas, kaip daugelis mano, jų tiklų nepakeis. Kas parašyta "Kapi-tal", kaip prie nacių "Mein Kampf", turi būti anksčiau ar vėliau įvykdyta. Vien bolševikų žlugimas galės atnešti pasauliui pagaidaujamą taiką, ramybę ir mums laisvę.

Bendradarbiavimo šūkį iškėlė patys bolševikai. Pirmiau jie kvietė pabėgėlius grįžti į tėvynę, ža-

dėdami dovanoti bausmes (!) ir duoti jiems rojų Lietuvoje. Jie gerai suprato, kad pabėgėlių nuolatinis priminimas pasauliui apie Lietuvos okupavimą neleidžia užmiršti padarytus bolševikų nusikaltimus. Bet pamačius, kad jiems nepavyks sugundyti pabėgėlius grįžti namo kol ten yra okupas, bolševikai išgalvojo naują šūkį, kaip tik šūkį bendradarbiauti. Stengdamasi sudaryti įspūdį, kad Lietuvoje yra viskas tvarkoj, kad gyvenimas eina normalia vaga, jie pradėjo kvie-ti pabėgėlius užmegzti ryšius su savo tautiečiais tėvynėje, pradėdant nuo kultūrinių mainų. Kai kurie naivėliai, nesuprasdami, kad tai yra tik pakeitimas taktikos, pasidavė tiems kursty-mams ir pradėjo su okupantu kalbėtis, nes be okupanto žinios ir leidimo lietuviai nieko padaryti negali. Todėl toks bendradarbiavimas Lietuvai jokios naudos neatneša, tik patenkina bolševikų norus ir padeda plėstis bolševizmo virusui.

Dažnai susirinkimuose, pasikalbėjimuose, spaudoje dejuojam

ŽVAIDŽDĖTOJI EVELYN CURRIE VIENINTELĖ PASAULYJE PRIJAUKINTA LIOTŲ PATELĖ

REZERVUOJANT BILJETUS SKAMBINTI: MA 1-8300

ŽMOGUI ŠVENCIAUSI DALYKAI
— GIMTOJI KALBA IR TEISĖ

Jonas Miškinis

dėl mūsų jaunimo nutautėjimo, dėl jo nesidomėjimo lietuvių reikalais. Turim pripažinti, kad nutautėjimas sparčiai vyksta, bet ir ne be to, kad nebūtų ir gražaus lietuviško, patriotiniai nusiteikusi jaunimo, gerai kalbančio ir rašančio lietuviškai. Tokį jaunimą dar turim, ir turim jį todėl, kad tėvai norėjo, kad jis toks būtų. Jeigu gi tėvams nerūpi, kad jų vaikai liktų lietuviškai, buvo nustebsi, kad sąskrydy lietuvis su lietuviu negalėjo susikalbėti lietuviškai. Ji susijaudinus parašė "Europos Lietuvių" straipsnį, kuriame viešai apkaltino tėvus: "Jei norima, kad jaunimas nenutautų", rašo ji, "pirmiausia reikalinga organizuoti sąskrydžius ir kursus tėvams, kad jie įsisąmonintų, jog pareiga yra tėvų išmokyti vaikus kalbėti lietuviškai".

Deja, ne tik tėvai yra kalti, kad vaikai nekalba ir nesidomi lietuviškais reikalais. Organizacijos skundžiasi, kad neturi prieauglio. Bet ar jos daro ką nors, kad pritrauktų jaunimą prie visuomeninio darbo? Jaunuolis, baigęs mokslą JAV aiškinosi, kad norėjo ir mėgino prisidėti prie kokios nors organizacijos, bet kiekvienoje iš jų sutiko žmones, užsidariusius savo partijos klaukte, kuriems ne jų partijos lietuvis buvo lyg svetimas. Jaunuolis jokiai partijai nepriklausė ir todėl prie kokios organizacijos nepritapo.

Ir tikrai, po 22 metų žiaurių okupacijų ir sunkių perygyvenimų dar ir dabar negalim atsipalaiduoti nuo partinių antipatių ir nepajėgiam objektyviai prisiminti Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo, kuriame buvo tiek daug gražių ir kilnių momentų. Savo užsispyrime užmirštam, kad jaunimui partijos nerūpi, jaunimą gali patraukti prie Lietuvos ir prie darbo už jos laisvę tik kilnūs ir didvyriški pavyzdžiai, o ne Suvalkų riaušių su pagieža aprašymai (Sėja), partizanų kovų subanalizavimas (Tėv. Sargas) įvairių pletkų ir teismų bylų prisiminimai (memuaruose) ir pan. Tas viskas ne tik nesukelia jaunime entuziazmo bei noro priklausyti lietuvių tautai, o atvirkščiai, atstumia jį nuo Lietuvos ir nuo pačių lietuvių.

Netaktingas ir nereikalingas dalykas taip pat buvo prelado Kru-

Nepaslaptis, kad pas mus pilnutinio visuomeninio, kultūrinio ir tautiško susipratimo srityse spragų pasitaiko. Dar atsiranda ir tokių, kuriuos Motina Tėvynė pagimdė ir maitino, bet kurie atsidūrę svetur, žvarbių svetimų vėjų atšaldyti, ligi šiol negali tautiškai sušilti.

Jei dabar panašių dalykų pasitaiko, tai ką kalbėti apie praėjusius dešimtmečius. Tas negeroves suprato ir supranta kiekvienas lietuvis. Visiems aišku, kad nutautėjusi tauta yra sulaužyta tauta. Tokia tauta negali sudaryti stipraus pagrindo jos egzistencijai, nes nėra stipriausio elemento -- tautinio charakterio. "Šalia tikėjimo", -- rašo J. V. Siwers, -- "švenčiausi žmogui dalykai yra gimtoji kalba ir teisė. Jie sudaro tą šventą trejybę, kuri kovoja kartu laimi arba žuva". Taigi atitautinimo darbas buvo ir yra vienas svarbiausių mūsų uždavinių.

ISTORIJA GYVENIMO MOKYTŲJA

Jaunesnieji nesistebėkim, kad senesnieji kartkartėmis primena mums lietuvių tautos erškėčių kelius. Tos ekskursijos į praeitį darytinos ne tam, kad mūsų dvasią prislėgtų, bet tam, kad ugdytumėm savyje atsparumą ir neleistumėm istorijai pasikartoti. Istorija yra gyvenimo mokytoja, -- sako Cicero-nas. Nežinoti istorijos, -- sako -- yra tas pats kas visuomet

pavičiaus paskelbimas Tėvynės Sarge, 1962 metų 2 Nr., prieš dešimts metų mirusio rašytojo ir diplomato Jurgio Savickio laišku. Šitie Savickio laišškai nebuvo skirti spaudai. Kažin, ar pats autorius, jei jis būtų dar gyvas, leistų juos skelbti, jau vien dėl tų negražių pletkų apie dar gyvus kolegas, kuriuos kaip jis pats prisipažindavo, labai mylėjo.

Kodėl prel. Krupavičiui pasi-norėjo dabar tą juodą Vliko laikotarpį priminti? Nejaugi prel-tas vėl norėtų nusistovėjusius vandenis sudrumsti?

(mt)

vaiku pasilikti. Jei šitaip, tai ką kalbėti apie savo tautos praeities nežinojimą. Tautų istorijos vadovėliuose yra pažymėta, kad Lietuva atgavo nepriklausomybę amžiaus pradžioje, o kai kurios jau suskubo Lietuvą palaidoti ir atiduoti ją Rusijos sovietams. Tai ir viskas. O kas Lietuvoje įvyko pirmaisiais nepriklausomybės dešimtmečiais ir Lietuvos pavergimo metais, to visai neužsimenama. Tatal gal bus įdomu žinoti tik plačiau studijuojantiems istoriją mokslo žmonėms.

Bet reikia žinoti, kad istorijos pagimdytos vertybės negali būti vienodo masto, kaip kad medžiaginės.

Kas bendrajai istorijai mažmena, tas atskiroms tautoms gali turėti netkainuojamos vertės. Mūsų tautai 22 metų nepriklausomo gyvenimo laikotarpis daugiau reiškia, nei didieji istorijos amžiai, kurie bent tiesioginiai imant, mums nieko gero nedavė. Gi tas 22 metų istorijos trupynys yra viskas, nes juo mes gyvenom, jame kūrėm ir džiaugėmės, jis mums žadėjo būsimus amžius.

LIETUVOS ATVADAVIMAS

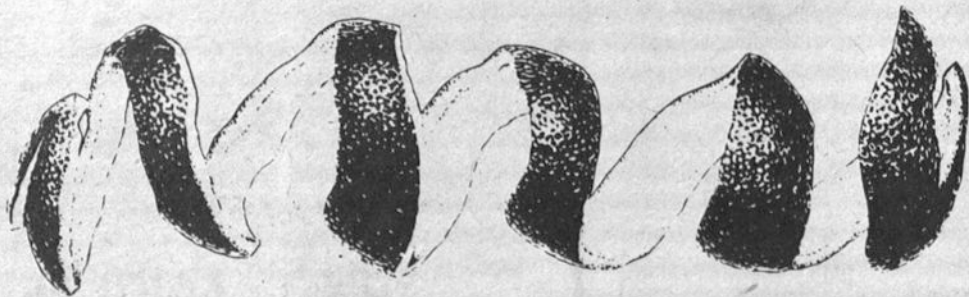
Lietuvos atvadavimas yra vienas iš didžiausių ir svarbiausių mūsų siekimų. Lietuvos vadavimo idėja -- kiekvieno lietuvi--didžioji idėja. Dirbti Lietuvos atvadavimui -- kiekvieno lietuvi garbinga, kilni ir šventa pareiga. Kelias sunkus ir vargingas. Jis labai panašus į tą kelią, kuriuo mūsų tautai teko žengti į laisvą ir nepriklausomą gyvenimą. Anais laikais, lietuviams, rusų pavergtiems, sunku buvo svajoti apie savo tautos laisvę. Tačiau jie ne tik svajojo, bet ir kovojo dėl laisvės su galingąja rusų imperija. Tai buvo ne ginklų, bet idėjų kova. Nors šiandien Lietuvos pavergėjas ir mūsų tautos laisvės slopintojas yra galtingas ir klastingas, bet mes būkime tvirtai įsitikinę savo laimėjimu. Smurtas, klastos ir kitokios suktos galybės dažnai pasauly triumfuoja, bet jų istorinis viešpatavimas paprastai esti neilgas. Lietuvių tauta, siekdama laisvės pasirinko kuklų, bet gajų ir stiprų ginklą -- teisybę ir teisę. Tvirtai tikėkim, kad su tuo ginklu, anksčiau ar vėliau, kovą laimėsime.

DIRVOJE GAUNAMOS
— ir galima užsisakyti paštu — šios knygos:

Gen. V. Nagius - Nagevičius, gyvenimo ir darbų apžvalga\$6.00
Stasys Santvaras — Aukos Taurė — autoriaus penktąjį lyrikos knyga \$2.50

Alg. Gustaitis — Lietuva — Europos nugalėtoja \$2.50
Lithuania Trough
The Ages\$3.50
Crosses, V. Ramono romano vertimas\$4.00
Leave Your Tears in Moscow\$3.95

Lupynos...

išnykę gaso incineratoriuje

Meskite deginamas atmatas į gaso incineratorių... pastogėje. Apžiūrėkite šiuos naujus, nerūkstančius, neužuo-džiamus modelius jau dabar:

Calcinator / Caloric / Duramatic / Majestic / Martin / Sears-Kenmore / Warm Morning THE EAST OHIO GAS COMPANY

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

* PRANAS PRAČKYS, aktyvus ir paslaugus daugelio Clevelando organizacijų veikime, ypatingą atsidėjimą rodo BALF ir Vasario 16 Gimnazijos rėmimui, kurį laiką sunegalavęs, vasario 13 d. buvo paguldintas į Huron Road ligoninę, kur jo sveikata rūpinasi Dr. Vl. Ramanauskas.

* DR. V.L. RAMANAUSKAS vyks į New Yorką, dalyvaui Liet. Nepriklausomybės Tautos suvažiavime vasario 23 d.

JUOZAS AUDĖNAS, buvęs Nepriklausomos Lietuvos žemės ūkio ministeris, dabar Lietuvos Laisvės Komiteto narys, atvyksta į Clevelandą ir pasakys pagrindinę kalbą Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo minėjime vasario 17 d. 4 v. p.p. lietuvių naujosios parapijos salėje, 18022 Neff Rd.

* "GATVĖS VAIKAS". LB I Apylinkė rengiasi parodyti Clevelandui įdomią trijų veiksmų dramą Gatvės vaikas. Vaidins iš Chicago atvykę Liet. Scenos Darbuotojų Sąjungos artistai, šeštadienio vakare, kovo 16, Šv. Jurgio parapijos salėje. Bilietai jau

Chicago Vyčių choras su vadovu muz. Faustu Strolia atvyksta į Clevelandą ir išpildys meninę programą Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo minėjime vasario 17 d. Naujosios parapijos salėje, 18022 Neff Rd. Minėjime dalyvauja visos organizacijos su vėliavomis. Salėje vietos numeruotos. Pakvietimus galima dar įsigyti prie įėjimo, arba iš anksto rezervuoti vietą, telefonu per L. Leknicką 371-5940. Visi Clevelando ir apylinkės lietuviai kviečiami šiam minėjime gausiai dalyvauti. Pradžią 4 v. p.p.

platinami, po \$2,50, \$2,00 ir \$1,50. Kadangi jau bus gavyšios metas, šokių nebus, veiks tik bufetai.

I Apylinkės rengiamos Genocido parodos (sekmadienį, kovo 10, Šv. Jurgio parapijos salėje) programos platesnis pranešimas bus patiekiamas Dirvoje kituose numeruose. Parodą atveš Dr. Jonas Paukštelis iš East Chicago.

Šiuo laiku I Apylinkė renka iš savo narių tautinio solidarumo įnašus, tuo tikslu išsiuntinėta laiška. Apylinkės valdyba taip pat rengiasi metiniam susirinkimui.

* LANKĖSI FLORIDOJE. Dr. William M. Lyon su žmona, Dr. Aldona, buvo nuvažiavę į Floridą, Hallandale, prie Miami Beach, aplankyti Aldonos tėvus daktarą ir ponį Tamošaičius. Tamošaičių sūnus Vytautas jau lanko Miami universitetą.

* PADĖKA. Sekmingai praėjus tradiciniam Lietuvos nepriklausomybės paminėjimui vasario 9

d., noriu išreikšti širdingą padėką Korp! Neo-Lithuania korporantams už išpildymą patriotiniais motyvais programos; rezisorui Petriui Maželiui už jo atliktą programos dalį; Aldonai Augustinavičienėi už tokią inspiruojančią kalbą; Jaunučiui Nasvyčiui už jo sumanų programos pravedimą, ALTS skyriaus valdybos nariams, parengimui vedėjui Karoliui Morkūnui už suorganizuotą svečiams maistą, išdalininkui V. Blinstrubui už apdovanojimą svečių vaišėmis, poniam Staugienei už rūpestingą šeiminkavimą vakarėlyje ir už jos kartu su kitomis, padovanotą skaniai paruoštą maistą. Prie vaišių pasisėdimo prisidėjo: Rastienė, Karpienė, Čiurlienė, Morkūnienė, Staškūnienė, Pračkienė, Orintienė, Palubinskienė, Maslauskienė, Ačiū visoms.

K.S. Karpius, ALTS 12 skyriaus pirm.

KUN. J. GRIGONIO pagerbimo-susipažinimo pietų metu bus meninė programa. Ją išpildys Clevelando vyrų oktetas, vadov. Rytos Babicko, solistas Julius Kazėnas, akompanuojant Reg. Brazaitei ir Ingrida Stasaitė.

Pietūs rengiami vasario 24 d. 2 val. p.p. Naujosios parapijos salėje.

Lietuvių visuomenė kviečiama dalyvauti.

SIMPATINGAS MINĖJIMAS

Tradicinis ALT S-gos Clevelando skyriaus Vasario 16 d. minėjimas, pernai pradėtas rengti jungtinėmis su vietos neolituanais jėgomis, ir šiemet praėjo pavyzdinčiai kultūringo minėjimo rėmuose.

Jaukiose Čiurlionio Ansamblio patalpose susirinkę ALT S-gos nariai su šeimomis, svečiais ir gražūs būrys jaunimo su dideliu įsijautimu sekė trumpa, bet įspūdingą Korp! Neo-Lithuania valdybos praveštą iškilmingą įžangą, kurios metu į seniores buvo pakelta Dalia Bružaitė.

Programinę iškilmių dalį pravedė inž. Jaunutis P. Nasvytis, pirmučiausia pristatęs ir pakvietęs tarti žodį ALT S-gos skyriaus pirmininką K.S. Karpių. Trumpu, bet labai taikliu žodžiu K. S. Karpius išreiškė senosios lietuvių išeivijos kartos ilgesį

Tik sauja pelenų -- tai viskas, kas lieka iš atmatų kūrvos, turint nerūkstantį ir nedvokiantį gaminį incineratorių, kurį čia demonstruoja maloni Pat Weitzel iš East Ohio Gas Co. namų apyvokos skyriaus.

L.T.M. ČIURLIONIO ANSAMBLIO KONCERTAS-BALIUS

Šeštadienį, vasario 23 d., 7:30 val. vak.
Šv. Jurgio parapijos salėje.

PROGRAMOJE: Čiurlionio Ansamblio vyrų ir mišrus chorai vad. muz. Alfonso Mikulskio su soliste Aldona Stempužiene ir šokėja Terese Stasaite-Shaser.

Baliaus metu įvyks dovanų paskirstymas. Gros Neolithuanų orkestras.

Vietas rezervuoti prašom iš anksto pas A. Penkaską tel. SW 5-7079, Vl. Plečkaitį tel. 681-3674 ir Dirvoje.

Visų savo rėmėjų ir bičiulių nuoširdžiai laukia

L. T. M. Čiurlionio Ansamblis

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriems mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTHWEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

ATSTOVAS
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

Išnuomojamas butas
1195 East 80 gatvė. Penki dideli švarūs kambariai priekyje — 55 dol. Telefonas: IV 1-6369. (17-19)

PRIVALO PARDUOTI!!!

3 miegamų mūrinis būgallow, rūšys, papildomas šeimai kambarys, 1½ garažo.

RE 1-9470

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

HOUSE FOR SALE

FAIRFAX, ST. ANN'S

Colonial, 4 bedrooms, 1½ baths, family room, newly decorated, move in \$1200 down, \$140 monthly pays all. ALSO 4 bedroom bungalow in wonderful condition, a bargain \$20,900. Chuck Murphy eves. YE 2-4272.

THE KENNY CO.
Realtors FA 1-1111

REAL ESTATE

APARTMENT BUYS

EUCLID HEIGHTS:
Beautiful 7 suites, 6 rooms each, 6 garages, no vacancies, over \$10,000 annual income.

EAST CLEVELAND:
18 suites, to settle an estate, \$85,000.

CEDAR LEE AREA:
Almost new 19 suites, 19 garages, individual utilities.

WEST SIDE:
Clifton Blv'd. area, new 10 suites, price \$109,000.

SERVICE REALTY
LI 1-1965 449-1121

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS INSURED
TO \$10,000.00

4¹/₂%

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST

UŽSAKYKITE GĖLES TELEGRAFU
Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30
Telef. namų 431-6558 6901 Superior Ave.
Krautuvėg — 431-6339 Cleveland 3, Ohio

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• Dirvos skelbiamajam novelės konkursui atskrido pirmoji kregždė — KU-KA slapivarde pasirašyta novelė.

Novelėms prisiųsti terminas baigiasi kovą mėn. 15 d.

Novelės siųstinės Dirvos adresu: 6917 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio, pažymint "Novelės konkursas".

• Vasario 16-os akto signatarai, prof. Stepui Kairiui Remti Komitetas priima mūsų visuomenei jos kiek pamirštą opų reikalą ir toliau ekonominiai remti mūsų Nepriklausomybės Akto signatarą. Didžiai mūsų tautai pasidarbavęs ir nusipelnęs veteranas, dėl ligos tapęs invalidu — be kojos, ir toliau aktyviai dalyvauja savo plunksna mūsų išsilaisvinimo ir išlikimo kovoje. Palaikykime jo brangią gyvybę. Aukos, geriausiai čekiškai, siųskite adresu: S. Dirmantas, 4241 S. Maplewood Ave., Chicago 32, Illinois.

* LIET. ENCIKLOPEDIJOS LEIDĖJAS JUOZAS KAPOČIUS vasario 12 d. išvyksta į P. Ameriką enciklopedijos reikalais. Pirmiausia sustos Urugvajuje ir dalyvaus ten rengiamame P. Amerikos lietuvių kultūros kongrese. Po to aplankys Braziliją, Argentiną, Kolumbiją ir kt. P. Amerikos valstybes, kur gyvena daugiau lietuvių. Į Bostoną grįš po 2-3 savaites.

* ADV. JULIUS SMETONA iš Clevelando ir Antanas Kareiva iš Chicago, atsiliepdami į Lietuvių Bendruomenės paskelbtą finansinę vajų, vieni iš pirmųjų atsiuntė aukas JAV LB Centro Valdybai.

* DR. B. POŠKUI IR DR. A. RAZMAI, Lietuvių Fondo Tarybos nariams apsilankius "Chicago District Internal Revenue" buvo gautas pranešimas, kad visos L. Fondo aukotojų aukos iki 1963 metų yra atleidžiamos nuo mokesčių (tax exempt) 1962 metais.

* VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI mūsų valstybės nepriklausomybės atgavimo paskelbimo diena. Dar iš šiais metais ši tautai brangi šventė bus minima liūdesio ir

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS TALKOS TARYBOS SUVAŽIAVIMO VIETA

Be si rengiantiems dalyvauti Lietuvos Nepriklausomybės Talkos Tarybos suvažiavime pranešama, kad suvažiavimas įvyks vasario 23 dieną (pradžią 10 val.), New Yorke, pabaltiečių būstinėje (Free Baltic Home), 131 East 70 St. (Artimausia požeminio traukinio stotis — IRT, Lexington line, 68 St., local).

Posėdžių pabaiga numatoma apie 6 v. v. Suvažiavimo dalyviai turės progą apsilankyti ALT Sąjungos rengiamame Užgavėnių vakare, kuris įvyks FESTIVAL (V. Steponio) restorane, 40 East 26 St., 7 v. v. (Prie tos pačios požeminio traukinio linijos, stotis 28 St., local).

skausmo ženkle. Prisimindami žuvusius kovoje už Lietuvos laisvę, kenčiančią ir kovojančią savo tautą, prisidėkime prie tos kovos, būkime talkininkais ir skirkime aukas tautinės gyvybės išlikimo ir Lietuvos laisvinimo darbu paremti.

Visas aukas prašome siųsti JAV LB Centro Valdybos išdėiui: Zigmąs Dailidka 5921 So. Fairfield Ave., Chicago 29, Ill.

* NEW YORKO VYRŲ OKTETAS su dideliu pasisekimu dainavo keletą partizanų ir kariškių dainų Lietuvos Partizano pagerbimo minėjime, kuris įvyko vasario 10 d. Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne.

• Prezidento Ant. Smetonos monografiją užsiprenumeravo: per Dirvą: Povilas Narbutas — Montrealis, Canada, Pranas Turūta — Grand Rapids, Mich. Per E. Balcerį: Balys Pakštas — Chicago, Ill. Per M. Karašą: Ant. Česonis — Baltimore, Md., Morkus Šimkus — Baltimore, Md. Per Karašą iš anksčiau monografiją užsiprenumeravo: Vl. Bačauskas, K. Pažemėnas, P. Račiukaitis ir V. Velžys — visi iš Baltimorės, Md. Per A. Krausą, Australijoje — V. Šliogeris, Belmore, Australija.

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas jaunimui, ruoštas Lietuvių Studentų S-gos Chicago skyriaus ir talkininkaujant visoms akademiniams organizacijoms įvyko vasario 10 d., Chicagoje, Jaunimo Centre. Šis minėjimas išskirtinas iš eilės anksčiau ruošų jaunimo minėjimų, kadangi jame atsilankė senatorius Paul H. Douglas ir kongreso narys Puchinski. Abu svečiai pasakytose kalbose iškėlė didelę tautybės išlikimo vertę ir nurodė begalinę svarbą svetimu kalbų žinojimo. Jų kalbos buvo skatinimas išlikti nepalaužiamais kovotojais už laisvę ir raginimas gilinti bei turtinti lietuvių kalbos žinojimą, kuri kiekvienam jaunam lietuviui turi būti privalomai žinoma. Minėjime dar trumpai kalbėjo Liet. gen. konsulas Dr. P. Daužvardis ir A. Kaulėnas. Senatorių susirinkusiems pristatė V. Adamkavičius. Minėjimą sklandžiai pravedė Vitolis Litvinas. Meninę dalį išpildė sol. N. Linkevičiūtė, Viltis Vaičiūnaitė, R. Stakauskas, Balis Pakštas ir Jaunimo Centro Studentų Ansamblis, vadovaujamas L. Braždienės. Meninę dalį pravedė Audronė Garbenytė. Minėjimas sutraukė 400 dalyvių. Nuotraukoje sen. Paul H. Douglas, R. Puchinski, gen. konsul, dr. P. Daužvardis ir V. Adamkavičius su ansamblietėmis -- studentėmis. A. Gulbinsko nuotrauka

Jaunimo Centro Studentų Ansamblio su vadove L. Braždiene (dešinėje), išpildę dalį meninės programos jaunimo ruoštame Vasario 16 minėjime Chicagoje. A. Gulbinsko nuotrauka

LIETUVIŠKOS MUZIKOS KONCERTAS CHICAGOJE

Koncertas, kuriam buvo ruoštas visu kruopštumu ir nuoširdumu, praėjo sėkmingai su dideliu pasisekimu. Vyresniosios giedrininkės jau kelinti metai iš eilės ruošia Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjimus moterims. Šiomet, vadovaujant energingai pirmininkei Elenai Juknevičiūtei, buvo ryžtasi pagerbti Vasario 16-ąją lietuviškos muzikos koncertu. Jaunimo Centro didžioji salė buvo pripildyta ir žiūrovai su didžiausiu atidumu ir nuoširdumu sekė taip mielą lietuviškos muzikos, dainos, bei literatūros vakarą.

Pianistė B. Smetonienė - Nasvytytė, solistės R. Mastienė, D. Kučėnienė, akompanuojant G. Aleksionaitė - Mitchell ir dailiojo žodžio interpretatorė B. Pūkelevičiūtė patiekė aukšto meninio lygio programą. Pastarosios "Rauda" pritariant kanklėms, kur lietuvis partizanas lydimas amžinybės, ne vienas išspaudė ašarą.

Pagarba giedrininkėms už sumanymą ir ryžtą surengti tokį įvairų ir vertingą koncertą. Taip pat malonu pastebėti, kad visuomenė savo gausiu atsilankymu įvertino pastangas, suprato vakaro tikslą ir šilta priėmė kiekvieną dalyvą.

Po koncerto, programos dalyvės su svečiais ir rūpestingom rengėjom, prie skoningai paruoštų stalų, vaišinosi ir dalinosi pasisekusio vakaro išpuošiais.

B.P. * ČIURLIONIEČIAI KONCERTUOS CHICAGOJE kovą 2 d., šeštadienį, atlikdami naujai paruoštą, chigagiškiams dar negirdėtą programą. Kadangi jau praėjo beveik dveji metai nuo paskutinio Čiurlioniečių pasirodymo Chicagoje, tai ateinančiu koncertu jaučiamas didelis susidomėjimas. Bilietai iš anksto išsityjami Marginiuose (2511 W. 69 St.), Dainoje (3321 So. Halsted St.) ir Štanzenbergo krautuvėje. Čiurlioniečius kviečia ir koncertą ruošia Dainavos Jaunimo Stovyklos Globos Komitetas.

LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ SUSIRINKIMAS Amerikos lietuvių atstovavimas šio krašto politikoje neeg-

John J. Lanigan

Šiuo reikalu šaukiamas lietuvių respublikonų susirinkimas, kuriame spėsime savo ateities planus. Ta pačia proga bus susipažinta su lietuvių apgyventoje vietovėje kandidatuojančių į Chicago Miesto Tarybos narius -- Aldermanus John J. Lanigan.

Susirinkimas įvyks vasario 19 d. 8 val. vakare Jaunimo Centre, 203 kambaryje. Susirinkimą ruošia Amerikos Lietuvių Respublikonų Illinois Lyga, Inc., kuriai pirmininkauja dr. Steponas Biežis.

(rm)

PAGERBS DR. S. BIEŽI

Chicago Skautininkų Ramovė š.m. kovo mėn. 16 d. (šeštadienį) 8 val. vakaro, Jaunimo Centro salėje, rengia Dr. St. Biežio visuomeninės veiklos 50 metų sukakties minėjimą. Tuo norima pagerbti Dr. St. Biežį, kaip didelį Lietuvių Skautų rėmėją ir Chicago Lietuvos Skautams Remti Draugijos pirmininką.

Chicago Skautininkų Ramovės Valdyba

* JAV LB CENTRO VALDYBA vasario 16 d. proga išleido

NEOLITHUANŲ ŽINIAI

1. Neolithuanų vasaros stovykla šiais metais įvyks nuo rugpjūčio mėn. 24 d. iki rugsėjo 2 d. Linkų vasarvietėje Christiana Lodge, Edwarsburg, Michigan. Organizuoja ir praveda Chicago neolithuanai. Pranešame iš anksto, kad norintieji vykti į stovyklą turėtų pakankamai laiko atitinkamai sutvarkyti atostogas bei vasaros darbus.

2. Korporacijos suvažiavimas, kuriame bus renkami centriniai organai, įvyks šių metų lapkričio mėn. 9-10 dienomis Chicagoje. Korp. padaliniai kitose vietovėse prašomi lapkričio 9 d. palikti laisvą ir kuo gausiausiai dalyvauti suvažiavime, o korp. šventes pas save ruošti kitomis datomis.

Vyriausioji Valdyba

užkandžiais ir užgavėnių blynais bei kava be atskiro mokesčio. Šokių muziką patieks B. Pakšto orkestras. Veiks gėrimų bufetas. Staliukai galima užsisakyti iki vasario 21 d. pas fil. J. Žemaitį — 7056 So. Campbell Ave. (įėjimas iš 71 g-vės) nuo 7-9 val. vakaro, telef. HE 6-2231.

Įėjimas 4 dol., studentams 3 dol.

Pradžią 8 val. vakaro. Kolegos neolithuanai ir L. T. Akad. Sambūrio nariai su bičiuliais kviečiami į šį pobūvį atsilankyti. (15-21)

* "IŠLIKIMUI IR LAISVEI" tokiu šūkiu JAV LB Centro Valdyba pradėjo finansinį vajų sukelti lėšas tautinės gyvybės išlikimo ir Lietuvos laisvinimo darbams. Visos aukos siunčiamos Centro Valdybos išdėiui adresu: Zigmąs Dailidka 5921 So. Fairfield Ave., Chicago 29, Illinois.

L. T. S. Korp. Neo-Lithuania Vyr. Valdybos pirmininkui

inž. VACLOVUI MAŽEIKAI,

jo šeimai ir artimiesiems, brangiai motutei Lietuvoje mirus, giliai užuojautą reiškia

Philadelphijos Neo-lithuanai

P A D Ė K A
TRAGISKAI ŽUVUS
A. A.
VINCUI ŠVARCUI,

nuoširdžiai dėkame Šv. Jurgio bažnyčios gerb. kunigams už gedulingas pamaldas bažnyčioje ir religines apeigas kapinėse ir muz. Alf. Mikulskiui už grojimą violončele pamaldų metu.

Taip pat gili mūsų padėka priklauso giminėms, draugams ir pažįstamiems, aukojusiems Šv. Mišioms už velionies sielą, papuošusiems karstą gėlėmis, pareiškęsiems žodžiu ar raštu užuojautą ir palydėjusiems velionį į amžiną poilsio vietą.

Žmona Regina Švarcienė, sūnus ir duktė, motina, brolis Jonas Švarcas ir sesuo Antanina Gelažienė ir jų šeimos.

1963. VII. 7 d.

ANTROJI JAV IR KANADOS LIETUVIŲ

TAUTINIŲ ŠOKIU ŠVENTĖ

CHICAGOJE

(International Amphitheatre, S. Halsted & 18th Street)

Bilietai gaunami:
Cicero delikatesų krautuvė, 1425 So. 49th Ave.
J. Karvelis, 3322 So. Halsted St.
Marginiai, 2511 W. 69th St.
Royal Blue maisto krautuvė, 4359 So. Campbell Ave.
Visos JAV ir Kanados L.B. apyl.
Paštu: V. Greblionas, 6941 So. Washtenaw Ave., Chicago 29, Ill.
Bilietų kainos: 2, 3, 4, 5, 6 dol.

"Homoseksuališki angelai" ir "lesbijoniškos teresėlės", be abejoj, yra ne seksualinės perversijos, bet žmogiško išsigimimo simboliai.

Skaitykite METMENIS 4 numerių prenumerata \$5.00.

Metmenys 112 Charlton Rd. Willow Springs, Ill.